

Szerkesztőség: Kladóhivatal és nyomda: Bulev Regele Ferdinand (József kőherceg-ut.) 4. Telefon: 151. — Szerzőnők: Közlöny. Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdonosa. Hirdetés a rotációs nyomású. Megjelentek a naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évente 840. félévre 420. negyedévre 210. Havonta 70. Csekk. Külföldre havonta 90. Csekk. Utalvány. Egyszeri szám 3. Lel. Vasárnap 5. Lel. (Bucur. restiben 50. ban felár.) Hirdetések tarifa szerinti —:—

49-ik évfolyam, 218. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Csütörtök, 1933. szeptember 28

Szónokok kerestetnek!

A sinai konferenciának vége, megjelent már a záró-kommuniké is, amelynél semmitmondóbb alkotást az elmúlt évtizedek alatt keveset termeltek ki a diplomácia termeiben. A kisantant-konferencia talán arra volt jó, hogy Benes csehszlovák külügyminiszter és Duca, a liberális-párt vezére másfélórás téte-á-téte-ben kibeszélgethessék magukat egy kicsit a Peles-kastély árnyékában, s aztán bemutathassák a kitünő férfit Sándor jugoszláv királynak is... Ebből talán még lehetne egyre s másra következtetni belpolitikánk és gazdaságpolitikánk közeli jövődjére vonatkozólag — ha most nem külpolitikai kérdésekről volna szó. Így hát annyiban maradunk, hogy az udvari vonatok, a miniszteri szalonkocsik újra előállanak. Benes Prágába, a jugoszláv király erdélyi szarvasbögésre, Titulescu pedig Genfben utazik, hogy kiki végezze a megszokott dolgát tovább...

Apropos, Genf, itt meg kell állanunk egy rövidke pillanatra. A jó öreg Société des Nations, a Lac Léman partján — amint halljuk — szónokokat keres. Tekintettel arra a körülményre, hogy a jól-bevezetett előszónokai mostanában hűtlenkednek a Népszövetség városával szemben és különböző helyeken utazgatnak, nem csoda, hogy a minapiban hiába nyitották meg az ülészakot, az elnök exozé után nem akadt senki, aki szólásra jelentkezett volna. Az ember szinte el sem hiszi, ha nem olvasná a genfi táviratokat, hogy ötvenöt állam átlag száz diplomátája közül egy se akadt, a ki felállt volna abban a teremben, ahol újra összejöttek és bár mukkan! volna egyet azért a pénzért, amibe az illető államférfi genfi ülésére a saját országa állampolgárságának kerül. Anélkül, hogy célozni volna szándékunkban bárkire is, mégis csak tulkorán vall újra csöndöt a genfi ülészak már a megnyitásának pillanatában.

Azt tudjuk, hogy komoly konfliktusok esetén, mint amilyen a japán-kínai konfliktus, vagy az asszír keresztény törzsek barbár lemészárolásának ügye volt, a Népszövetség rendkívül tapintatosan kezeli a szövegben forgó kérdéseket. Soha sincsen ilyenkor hiánya a megfelelő szakértő bizottságokban és albizottságokban, amelyek oly lélekemelően el tudnak csevegni a történetek felől. Ezuttal is lett volna mire válaszolni, hiszen Mowinckel norvég miniszterelnök mondott egyet s más, főleg a Népszövetség elhunyt alapítójairól, amikre mind igen szépen lehetett volna reflektálni... Igenis, szegény jó Stresemann, Briand, Apponyi gróf, meg a többiek, akik már soha többé nem beszélnek sem a Hotel des Berges folyosóin, sem pedig a Palais des Nationsban, valóban csakis békét, egyenjogúságot akartak a népek között és a népek országhatárain belül a szellem és az egyén abszolút szabadságát... De kiknek mondotta el mindezt a jó Mowinckel...? Göbels doktornak, vagy a kis Dollfussnak...? Amit minderről a témáról a német propagandaminiszter tudna beszélni, vagy Európa legfrissebb diktátora, az tényleg nem érdekelheti a népszövetségi világot. Jobb, hogy nem is szólottak hozzá. De ez a kísérteties csend, amely a megnyitó-ülésen elterpeszkedett az előkelő pad sorok között, fölöttük az elhunyt nagy államférfiak szellemének emlékeivel, mindez azt juttatja eszünkbe, hogy főalkotóikkal egyetemben már rég halott a Népszövetség intézménye is és ami maradt belőle, csupán egy célnélküli szokás a diplomaták között: Genfben utazni, egy kevés ideig konferenciázni, aztán újra elutazni valamerre, hogy legyen honnan visszajönni, kezdeni mindezt előlről. De legcélravezetőbb volna, ha mindegyik népszövetségi kirendeltség plakátokat függesztene ki a saját ajtajára, valahogy ezzel a szöveggel:

„Jósvádájú szónokokat keresünk. Óradíjjal, a Népszövetség ülészakára.” Biztos, hogy ezzel legalább enyhítenék az intellektuális munkanélküliséget és viszont a briandi grandiózus álom grandiózus karrikatúráját se érné többé hasonló európai blamázs.

Két király vett részt a kisantant-konferencia záróülésén

II. Károly, Románia királya és Sándor szerb király is résztvettek a mai üléseken — Benes nagyszabású tervezete az értekezlet előtt — Szerződés öt esztendőre a három állam együttműködéséről — Belpolitikai szenzáció kirobbanását várják a sinai eseményekből

Sándor király kihallgatáson fogadta Ducát, akivel előzőleg Benes tárgyalt

Sinaiból jelentik: Ma délelőtt folytatták a kisantant külügyminiszterei tanácskozásukat, amelyen most Károly király és Sándor szerb király is résztvettek. Vaida miniszterelnökkel egyetemben. A megbeszélés hosszabb időt vett igénybe s jólinformált körök szerint, itt főképpen gazdaságpolitikai kérdések kerültek szóba, így elsősorban a három kisantant állam gazdasági együttműködéséről és a Duna-medence kérdéséről tanácskoztak a megjelentek.

A kisantant államok együttműködésével kapcsolatosan, nyilvánosságra került, hogy Benes immár nagyjából ismeretes gazdasági tervezete a kisantant-államok együttműködésének megoldására, már a csehszlovák kormány minisztertanácsa előtt is napirenden volt s a minisztertanács a tervezetet magáévá tette. Benes Sinaiába való utazása előtt megjelent Massaryk csehszlovák köztársasági

elnök előtt, akivel részletesen ismertette tervezetét. Ez a tervezet a kisantant-államok árucseréjére vonatkozik elsősorban és a tartama öt évre szólna, eddig szabályozná a tervezet a három állam gazdasági együttműködését, még pedig függetlenül az esetleges kormányváltásoktól, vagy a politikai élet eltolódásától. Így az egyezmény öt esztendőig feltétlenül érvényben maradna.

A királyok és külügyminiszterek együttes tanácskozása

A záróülést megelőző délelőtti tanácskozásokról egyébként a következő kommuniké adták ki a három állam külügyminisztereinek állandó tanácsa részéről:

A kisantant-államok külügyminisztereinek állandó tanácsa szeptember 27-én Sinaiában, Károly és Sándor királyok, valamint Vaida miniszterelnök jelenlétében folytatott tanácskozásain a három külügyminiszter ismertette az értekezlet eddigi eredményeit és konkluzióit, kapcsolatosan a nemzetközi helyzettel. Ma délután tartják meg a záróülést, amely után hivatalos nyilatkozat tájékoztatja a közönséget.

Duca a szerb király előtt

Sinaianak ma nagy belpolitikai szenzációja volt, amennyiben Benes cseh külügyminiszter és Duca, az óliberális-párt vezére, hosszús tanácskozásokat folytattak, ami érthető feltűnést keltett. A találkozás ma reggel fél 9 órakor történt meg. Seba bucaresti-i cseh követnek a sinaiai Palace-szállóban lakosztályán és a két politikus másfél órán keresztül tárgyalta meg az aktuális kérdéseket. Kiszivárgott hírek szerint, a cseh külügyminiszter a gazdasági kérdésekről tárgyalt Ducával. A találkozást természetesen élénken kommentálják.

A kisantant külügyminisztereinek délelőtti tárgyalásán a két uralkodó részvételt azzal magyarázzák, hogy szükséges az uralkodókat is tájékoztatni a szóba került gazdasági kérdésekről annak érdekében, hogy az előállott helyzetek akkor is megvitathatók legyenek, ha időközben a kormányok megváltoznának.

Reggel fél 9 órától 10-ig Benes cseh külügyminiszter tájékoztatta Ducát a felmerült gazdasági kérdésekről. Ma este Sándor király fogadta Ducát kihallgatáson.

Vaida miniszterelnök a délelőtti folyamán a kisantant tanácskozásain vett részt és így a belpolitikai és elsősorban a Mihalucheyal sor-

ra kerülő tárgyalások csak délután következhettek.

Ma este kiadták a kisantant konferencia zárókommunikéjét, amely a következőképp hangzik:

A Kisantant állandó tanácsa sajnálatos állapotban meg a VI. konferencia alkalmával a gazdasági helyzet kedvezőtlen alakulását. Ugyanakkor elégedetten konstataja az orosz megneemtámadási szerződés megkötését és leszögezi a három Kisantant-állam kollaborációjának szükségességét. Elsősorban szükséges, hogy gazdasági kérdésekben egységesen járjanak el. Az állandó tanács a novemberi ülésre a három ország mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és vámjogi kapcsolatainak szorosabb bütételére határozatokat dolgoz ki. A leszereléssel kapcsolatosan a Kisantant állandó tanácsa figyelemmel kíséri a nemzetközi tárgyalásokat és reméli, hogy a tervezett pacifikációs és ugyanakkor a megfelelő ellenőrzési módokat keresztül vihető lesz a békepolitika teljesedése érdekében.

Ugy tudják, hogy a kormány több tagja magáévá tette Mihalache álláspontját arra vonatkozólag, hogy külföldi szakértők ne jöjjenek az országba. Vaida elnökletével ma este a Palace-szállóban minisztertanács lesz.

Benes tervezete a három ország együttműködéséről

Az Adeverul közli Benes tervét a három ország gazdasági együttműködéséről. Eszerint a három kisantant állam közös gazdasági tanácsot létesítene már a legközelebbi napokban, amely évente legalább négyszer plenáris ülést tartana. A tanács szervei azonban egész évben dolgoznának a három államban és megállapítanák a három állam termékeinek a kicserélését. Csehszlovákia elvállalná Románia és Jugoszlávia mezőgazdasági terményeinek az átvételét, ha a túlnagy buzafelesleg helyett elsősorban számára szükséges ipari nyerstermékeket és a mezőgazdasági ipar termékeit produkálnak. Az árucserét egy központi szerv, Romániában a Szövetkezeti Központ bonyolítaná le. A termékek minősége érdekében standard típusokat állapítanak meg.

Izgalmas vita a panamavádak körül a városi nagytanács ülésén

Bonyodalmak a mikalakai árvizkárosultak téglaelátása körül. — Történet-visszaélés az elosztásnál? — Miniszteri biztos vizsgálja felül a vádakat

Váltakozó tendenciájú viharok között tartotta meg ülését két hónapi nyári-szünet után szerdán délután Aradváros nagytanácsa. A tárgysorozat első három pontja után, amelyek formalitásokat tartalmaztak, kerül sor az interpellációkra, amelyek délután fél hattól kevés megszokással fél nyolcig tartottak a mikalakai árvizkárosultak téglaelátására hirdett és megtartott városi árlejtések körül. Amint emlékeztet, ugyanis, a legutóbbi tanácsülésen Borneas Gyula dr. választmányi tag részéről a megvesztegetétség vádja hangzott el a városi tanács egyik tagja ellen, amelynek tisztázására a városvezetés dr. Borneasnak rendelkezésére bocsátotta az ügy iratait.

Veliciu Emil dr. azt hangsúlyozta, hogy meelőbb szükséges tisztázni ennek a tanácsosnak személyét, mert a vád így a városi tanács mindegyik tagjára vonatkozhatik. Vlad Sándor nyugalmazott tábornok annak a nézetének adott kifejezést, hogy a polgármester azonnal vezessen be vizsgálatot. Javaslja, hogy vezessék be az ankétot és tegyen esküt alatti vallomást a tanács minden egyes tagja, hogy nincs érdekelve ebben a panama-vádban. Ameddig mindez még nem történik, bizalmatlan a vezetésével szemben. Pausesti Miklós, Parecz Béla dr. tanácsstagok kívánták annak a tanácsosnak személyét tisztázni, akit a megvesztegetés vádja ért, majd az interpellációkat félbeszakították, hogy a városi téglaelátások későbbi tárgysorozati pontjánál tovább folytathassák.

Emel a pontnál Borneas Gyula dr. előterjesztette jelentését, amint a maga tapasztalatáról készített. Leszögezte, hogy az árlejtési bizottság az Arad-Brádi Ipari R.-t. fehér-téglá-ajánlatát nem vette figyelembe és ezzel megsértette az árlejtési törvény három rendelkezését. Megállapította továbbá, hogy

egy városi tanácsstag ellen szerinte joggal merül fel a gyamu az árlejtések körül, hogy téglánként 5 banit fogadott el

az árlejtésen elfogadásra ajánlott ajánlattevőktől.

Popovicu György városi tanácsstag felszólalásában azt hangsúlyozta, hogy az ő szerepköre mindössze annyi volt, hogy az állandó választmány határozatait az árvizkárosultak

Mihály nagyvajda keresztül utazott az aradi állomáson

Reggel négy óra után érkezett Aradra a trónörökös vonata

Csütörtökön, a kora hajnali órákban Mihály nagyvajda átutazott az aradi pályaudvaron. A nagyvajda szerdán, az esti órákban utazott el Bucurestiből az Orient Expresssel, amelynek utolsó vagonjához kapcsolták az udvari szalonkocsit. Az aradi CFR igazgatóság egyik mérnöke utazott ki szerdán este Soborsinba, ahol megvárta a csütörtökön hajnalban két óra ötven perckor érkező vonatot. A mérnök átvette Soborsintól kezdve az Orient Express vezetését, amely Soborsintól az aradi állomásig megállás nélkül tette meg az utat. Jóval a vonat érkezése előtt az aradi rendőrség diszruhás posztjai álltak fel a peronon és az állomásépületet körülfélták. Pontosan négy óra négy perckor futott be az Express az aradi állomásra, amely nyolc percig állt. Az udvari szalonkocsi ablakai sűrűn le voltak függönyözve, látszódtak, hogy a szalonkocsiban mindenki pihen. A nyolc perc eltelté után a vonat a szokottnál halkabban indult ki az állomásról. Mihály nagyvajda Genfben utazik, ahol év hónapig lesz édesanyja vendége.

segélyakciójában végrehajtsa. *Becsületsszavára jelenti ki, — mondotta — hogy a téglák szétosztásánál nem történt semmiféle szabálytalanság. Vlad ismételt vizsgálat indítását sürgette, mert mindeddig ezt nem rendelte el a városvezetés: másodsorban pedig javasolta, hogy vegyenek ki esküt az árlejtési bizottság tagjaitól, valamint mindazoktól, akik ebben az ügyben eljárak, hogy nem vettek részt semmiféle szabálytalanságban. Botis Tivadar dr. a közéleti morál sérthetlenségének érdekében sürgeti ugyancsak a vizsgálatot, mire Botioc Elek dr. polgármester azt a határozatot terjesztette a közgyűlés elé elfogadás végett, hogy küldjék fel az egész vörös-fehértéglá-árlejtés anyagát a belügyminiszteriumba, döntsön az a kérdés felett, hogy szükség van-e, vagy nincs egy vizsgálat bevezetésére?*

Mielőtt a nagytanács megszavazhatta volna a polgármester indítványát, Nagy Sándor dr. emelkedett szólásra és hosszas beszédet mondott, amelyben egészen új megvilágításban tárgyalta a tégláárlejtés ügyét. Kifejtette, hogy ő, mint az állandó választmány tagja, tiltakozik az ellen, hogy az egykori interimár-bizottságot belekeverjék mindenféle olyan vád ódiúmbába, amelyek nem egyebek kávéházi beszélgetéseknél. *Ebben az esetben nincs semmi alap-*

Göbels és Dollfuss harcolnak Genfben

Sir John Simon védi a nagyhatalmakat a Népszövetség közgyűlésén — Dollfuss osztrák kancellárt ünnepelték beszéde után. A „rettenetes Göbels“ rapszódikus kijelentései a sajtónak

Genfből jelentik: A Népszövetség második plenáris ülészakájának mai közgyűlésén Sir John Simon angol külügyminiszter mondotta el mély hatást kiváltott nagy beszédét.

— A Népszövetség alkotmánya ugyan kimondja, — mondotta Simon — hogy valamennyi tagállam egyenrangú, azonban számos probléma megoldása annak a nagyhatalomnak meggyőződésétől függ, amely a felelősséget vállalja. A nagyhatalmak a nehézségek elhárításán fáradoznak és már az első közgyűlésen lelkiismeretesen dolgoztak a cél elérése érdekében. A leszerelés problémájával kapcsolatban nem akarják felvetni a biztonság kérdését, azonban a tagállamoknak be kell látniuk, hogy ez most aktuális volna.

Sir Simon ezután a jó szomszédok kötelességéről példalózott:

— Jó szomszédnak lenni nemcsak ember, de nemzetközi kötelesség. Kifejtette ezután, hogy a leszerelés problémáját nem lehet egyszerűen elnapolással elintézni, mert *a kérdés sürgős elintéztét kíván és ezt semmi esetre sem szabad haloganni.*

Ezután Dollfuss osztrák szövetségi kancellár emelkedett szólásra a jelenlevő delegátusok tüntető tapsvihara közepette. Megállapítást nyert, hogy csupán a német delegáció tagjai nem tapsoltak Dollfuss kancellár beszéde alatt. Dollfuss Engelbert fejtegette a népek békés együttélésének jelentőségét.

— Ausztria azon a ponton van, — mondotta Dollfuss — hogy okulva a háború utáni idők hibáin, megteremtse a politikai és gazdasági alkotmányunkat. Ausztria ma nagy küzdelmet folytat lakosságának saját akaratából a hitvallásának szabadsága és függetlensége miatt!

Dollfuss beszédét hatalmas tapsvihar kísérte és a delegátusok felállással tüntettek a kancellár és Ausztria mellett.

Hungária Penzió Budapest,

Erzsébet-körút 9—II. New-York-palota. Telefon 441-96
Gyönyörű, kényelmes tiszta folyóvízes szobák elsőrendű ellátással, vagy enélkül polgári árrakkal. Tárasszobáknak engedély

ja a vádunk s nincs tulajdonképpen egyetlen egy vádlottja sem. Szomorú volna, ha Aradváros képviselőtestülete azonnal vizsgálatokat rendelne el olyan vádunk ügyében, amiket az úccán emelnek bárki ellen. Ha valaki vádol, — mondotta — akkor nevezze meg a vádlottat és konkretizálja a vádjait. Ameddig azonban mindez még nem történik, nincs helye semmiféle vizsgálatnak, főleg a miniszteriumhoz szaladni, hogy közigazgatási vezérfelügyelőket küldjenek ki, akik majd eljárak egyes tanácsosok és városi vezető-tisztviselők ellen.

Nagy Sándor dr. felszólalását Borneas Gyula dr., Vlad Sándor, Albu Livius, Pausesti Miklós heves ellentmondásokkal szakították többször felbe, de a felszólaló nem zavartatta magát. Javaslta, hogy a nagytanács utalja a kérdés megvizsgálását a város állandó választmányának hatáskörébe, hogy majd az tegyen javaslatot, miután felülvizsgálta a maga részéről is a kérdést.

A városi főtitkár technikai felvilágosítását után Botioc dr. kijelentette, hogy a maga részéről is

helyesnek tartja, ha kéri egy miniszteriumi vizsgálóbiztos kiküldését,

mert így legalább fény derül az egész kérdés-komplexumra s egyúttal megnyugtatók mindazokat is, akik még mindig vádakat hangoztatnak a mikalakai téglaelátásának árlejtései körül. A városi nagytanács végül is ezt a javaslatot tette magáévá és felkérték a polgármestert, hogy a belügyminiszteriumtól kérje egy közigazgatási vezérfelügyelő kiküldését.

A Népszövetség közgyűlésén még Kanada képviselője szólalt fel, majd Argentína, amely 1930-ban kilépett a Népszövetségből, bejelentette, hogy ismét visszatér. Érdekes, hogy Argentína annakidején azért lépett ki a nemzetek szövetségéből, mert a közgyűlés elutasította delegációjának azon javaslatát, hogy a legyőzött államokat is vegyék be a Népszövetségbe.

Mint genfi tudósítónk jelenti, Kánya Kálmán magyar külügyminiszter ma Avenollal, a nemzetek szövetségének főtitkárával, majd Neurath német külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseket. Kánya szintén résztvett a Népszövetség délutáni közgyűlésén, amely hat órakor zárult. Csütörtökön a Népszövetség nem tart közgyűlést, csak bizottsági értekezletek lesznek.

A genfi diplomáciai körök érdeklődésének középpontjában egyébként Göbels német propaganda-miniszter személye áll. Göbels ugyanis egyre-másra adja furcsábbnál-furcsább nyilatkozatait a nemzetközi sajtó képviselőinek és ezekben az interjúkban olyan kijelentéseket tesz, amelyek méltán keltenek feltűnést Genfben, ahol a béke érdekében évek óta ugyan vajmi kevés eredménnyel dolgoztak, de harcias kijelentések mégsem hangzottak el.

A „Le Temps“ munkatársa előtt Göbels például kijelentette, hogy Németország föltétlenül egyesíteni kívánja a németlakta területeket a birodalommal. „Az Anglo-American Newspaper“ munkatársának azt mondta, hogy Németország helyesli Roosevelt bankpolitikáját és kívánatos volna, ha Németországban rövidesen bevezetnék a bankok állami ellenőrzését, ami nincs kizárva. A „Matin“ mai száma „A rettenetes Göbels“ címmel közöl vezércikket és abban a német propagandaminiszter azon kijelentésével foglalkozik, amely szerint vasárnap francia beszédet tart, illetve ebben a beszédben kizárólag Franciaországgal foglalkozik. A „rettenetes“ bejelentést a „Matin“ néhány ironikus mondattal intézi el.

A temesvári ügyvéd gyilkosa tombolt és meg akart halni a rendőrség fogdájában

Az életmentő rendőr — Sulyos terhelő vallomások — Az asszony szerepe a gyilkosságban — A gyilkost az ügyészségre szállították — Eltemették dr. Steiner Bélát —

Temesvárról jelentik: A temesvári ügyvédgyilkosság ügyében a rendőrség ma befejezte a nyomozást. Ma délelőtt kihallgatták a gyilkos neányját, Schira Jozefint, aki a következő vallomást tette:

— Én is Steiner dr. után mentem a raktárba és ott sirva kértem, hogy legalább azt a pár darabot, amire okvetlen szükségünk van, ne árvereztesse el. Steiner dr. ekkor gondolkodás nélkül azt válaszolta: „Jól van, majd meglátjuk”. Én azonban tovább kértem Steiner dr.-t, aki ekkor szót is valamit az egyik munkásnak és kifelé indult a raktárból. Nekem ekkor csak ennyit mondott: „Hát akkor válogassa ki hamar a darabokat, mert, amint látja, az árverés már folyik”. Ezek voltak tulajdonképpen az utolsó szavai, mert ebben a pillanatban ért a raktár elé apám. Az anyám nem tudom, hol volt akkor, a raktárban nem volt. Lehetséges, hogy kint az udvaron beszélt az apámmal. Az apám megjelent a raktárbejárat előtt, lehet, hogy szót is valamit Steiner dr.-nak, ezt nem tudom pontosan, de ő látta, hogy sírok. Nincsen kizárva, hogy ezt félreértette, ebben a pillanatban húzta ki a revolvert és közvetlen közelből lőtt Steiner dr.-ra, aki előttem esett össze.

A leány sirvafakad, látni raita, hogy a jelenet előadása rettenetes lelki kint jelent számára.

A kihallgatás további folyamán az asszony azt igyekszik bizonyítani, hogy nem befolyásolta férjét Steiner dr. ellen, nem „heccejt”. Ennek ellenére

bűnre való felbujtás címén továbbra is őrizetben tartják.

A tanúk körülbelül egyformán írják le a tragédia lefolyását. Mindannyian arra hivatkoznak, hogy a lövés eldördülése után annyira izgatottak voltak — valóságos pánik tört ki az udvaron — hogy nem is tudják pontosan rekonstruálni az eseményeket. Még Corcea dr. adja elő legösszefüggőbben az eseményeket. Megállapítja, hogy

ha Teodorescu rendőr nem fogja le Schirát, az őt is lelövi.

Corcea dr. Teodorescu rendőrhöz lép és kezét fog vele:

Iskolaünnepség Erdőhegyen

Szép ünnepség keretében avatták fel a tornaszereket

Az erdőhegyi református elemi iskola bensőséges ünnepség keretében felavatta azokat a tornaszereket, amelyekkel az erdőhegyi református vallású polgárok nemeslelkűsége és áldozatkészsége folytán gazdagabbá tették az iskola felszerelését. Az Istentisztelet befejezése után az egybesereglett hívők előtt Nagy Zoltán lelkész felavatta az új tornaszereket, amelyeket Kilin Sándor tanítónak gondjaira bízott. A lelkész meleg köszönetet mondott a nemeslelkű adakozóknak, elsősorban az erdőhegyi református férfiszövetségnek, amely az első adományt jegyezte. Az adakozásban tevékeny részt vettek az iskolagyermek is, akik szülei és ismerőseik körében gyűjtöttek a nemes célért. Összinté elismerés illeti Acsay Jenő vezetőségi tagot, aki a tornaszereket beépítését irányította és aki lelkesen munkálkodott az akció sikere érdekében. Köszönet illeti Galambos Károly kovácsmestert is, aki a vasrészeket ingyen adta és kovácsolta, valamint Tóssér Sándor, Tóssér Dániel, Laczi Kálmán, Kapros Lajos és Szakács Sándornét, akik a faanyagot díjtalanul az akció rendelkezésére bocsátották. Szintén ingyen, vagy csekély készkiadás felszámítását mellőzték el a szükségessé vált munkákat Pálfi Lajos asztalos, Pásztráczky János ác, Koncz József és Zöldi Ferenc kovács, Nagy András kötelesmester.

— Tulajdonképpen magának köszönhetem, hogy ma még élek.

Ezután a revolver ügyét tisztázzák. Schira jobbkeze véres.

— Mitől véres még most is a keze? — kérdi a komiszár.

— Ez a fogdában történt — mondja Schira. A fogdaőr elmondja, hogy

CENTRAL CENTRAL

**ANGELIKA
NŐVÉR**

Jön! Jön!

Tömeges jelentkezések az október 20-án induló társasutazásra

Filléres Gyors Aradról Budapestre és Bécsbe. — Nagy kedvezmények az utlevélnélküli utazásnál

Nem mindennapi alkalmat jelent a Budapestre, vagy Bécsbe utazóknak az a társasutazás, amelyet a Ripensia temesvári sportegylet indít október 20-án, amelyre már számosan jelentkeztek. A társasutazásban résztvevők valóban minimális költségekkel tehetik meg a hatnapos kirándulást, ezenkívül a kedvezményes egész sorozatában részesülnek. A társasutazásban való részvételnek csupán állampolgári igazolvány, valamint személynazonossági igazolvány kell, a katona köteles férfiakkal pedig a Ceroul de Recrutare igazolására van szükségük, miután kollektív utlevéllel utazhatnak. **Részvételi díj Budapestre és vissza kollektív utlevéllel, vízummal, számított ülőhelyekkel 975 lej a gyorsvonat harmadik osztályán, míg másodosztályon 1325 lej, amelyhez a Ripensia—Ujpest mérkőzésére szóló 50 lejes jegy megváltása is kötelező.** Azok, akik egyéni utlevéllel utaznak, természetesen kedvezményben részesülnek, amennyiben részükre a budapesti ut gyorsvonat harmadik osztályon mindössze 775 lejbe kerül, másodosztályon pedig 1125 lejt fizetnek utiköltségekkel. A társasutazást a rendezőség Bécsre is kiterjesztette. Menetidj oda és vissza vízumokkal együtt, gyorsvonat harmadik osztályon 2195 lej. Jelentkezési határidő október 10-ike.

Ismeretes, hogy Budapestre október 21-én játszik le a Ripensia—Ujpest mérkőzést, melyre a kitűnő temesvári sportegylet a társasutazást rendezi. Megemlítjük, hogy

Usak **SZMUTNY** a legolcsóbb az őszi bevásárlásnál
Prima **Kabát, Kosztüm és Ruha** ezöveitek mérsékelt árban.
Selyem, bársony és **Duvelin** név választékban
Külön kelengye osztály! 8522
Arad, Str. Metianu 4. (volt Forray-ucca.)

miután Schirát beszállították a fogdába, tombolni kezdett.

Nyilván akkor sértette meg a kezét.

— Meg akartam halni... — mondja Schira.

Vascan dr. törvényszéki orvos ejtette meg a boncolást. Megállapította, hogy a 6.35 kaliberű golyó mintegy másfél méter távolságból repült Steiner dr. fejébe, mintegy két centiméternyire a fültől, a baloldalon. A golyó áttört a koponyafalat, végighaladt a vellőmasszája és a jobb halántékcsonton akadt meg. A sérülés olyan természetű, hogy sok vérvesztéssel jár, tehát okvetlenül halált okozó.

Tegnap a késő esti órákban fejeződött be a tanúk kihallgatása. A gyilkosság összes körülményeivel együtt tisztázást nyert: Schira hétfőn reggel, miután értesítették az árverés megtartásáról, magához vette revolverét és délután a szállító-cég raktárhelyiségének udvarán, anélkül, hogy Steiner dr.-ral behatóan beszélt volna, vagy vele szóváltása lett volna, agyonlőtte, mert felesége és leánya magatartásából arra következtetett, hogy Steinert nem sikerült belátásra bírni. Ez a 43 oldalas rendőri jegyzőkönyv rezuméje.

Teljes tisztázást nyert az asszony szerepe is. Miután Nedelcu tanu, Racovita portaral titkára, aki egy szót sem tud németül, a többi tanúkkal egyhangúsan azt vallotta, hogy Schiráné a gyilkosság után a kapu felé menekülő férjének németül azt kiáltotta oda, Corcea dr.-ra mutatva, hogy: „Den auch!” — *a rendőrség behízonvitottnak látja az asszony felbujtó szerepét.* Gyilkosságra való felbujtás címén történt megokolással még tegnap este kihirdették előtte letartóztatását.

A Schira-házaspár az éjszakát még a rendőrségi cellában töltötte, ma reggel fél 10 órakor kísérték át őket az ügyészségre.

A meggyilkolt Steiner Béla dr.-t ma délután 4 órakor temették el nagy részvét mellett.

a sportrajongóknak még egy nagy futballeseményben lesz részük Budapesten való tartózkodásuk alatt,

amennyiben az olasz-magyar válogatott mérkőzést október 22-én játszik le a magyar fővárosban. Az október 2-ig jelentkezőknek a rendezőség erre a mérkőzésre is biztosíthat jegyet. A jelenlegi árának megfizetése ellenében. A jelentkezési határidő október 10. s már most figyelmeztetjük a társasutazásban részt venni szándékozókat, hogy amennyiben október 10-ike után jelentkeznek, 100 lej felárat kötelesek fizetni, mert a rendezőség annyi különkocsit rendel, ahány jelentkező október 10-ig lesz. A rendezés szakértő munkáját a temesvári Központi Bank Menetigyrodája végzi, míg Aradon az Aradi Közlöny és az Erdélyi Hírlap kiadóhivatalaiban lehet jelentkezni a társasutazásra.

CENTRAL-MOZGO: A NAP GYERMEKEI. Dramatikus románc San Francisco festői és titokzatos kínai negyedéből. Főszerepekben: RAMON NOVARRO és HELEN HAYES (a „Fiácskám” főszereplője.)

SELE CT-MOZGO: Ma utóljára: Ő VAGY SENKI... Vigjáték. Főszerepekben: HERMANN THIMIG, LISELOTTE SCHAACK, MARIA M... JAKOB TIEDTKE. Délután 3 órakor: KISÉRTEK VONATA, 7, 10 és 15 lejes helyárak.

„Az infláció gazdasági öngyilkosságba kergeti az országot!”

Az aradi Kereskedelmi és Ipar-kamara nagyjelentőségű határozata a lejrontó törekvések ellen. — Érdekes kamarai ülés. — Vita a tanácsstagok anyanyelv-használatáról

Az ország egyik legégetőbb közgazdasági kérdésével, a lej leértékelésével, illetve a restabilizációra vonatkozó, demagóg irányú mozgalommal foglalkozott az aradi Kereskedelmi és Ipar-kamara tanácsa szerdán délután tartott rendkívül érdekes lefolyású ülésén.

Ezt a nagyfontosságú problémát *Mateescu* István elnök széles tudásra valló elaborátumában ismertette. Rámutatott arra, hogy az utóbbi időben egyesek politikai érvényesülés céljából folytonosan felvetik a lej restabilizációjának, mások viszont az inflációnak veszedelemes kérdését és nyomást akarnak gyakorolni a kormányra, hogy a lej árfolyamát csökkentse. A politikai agitátorok között olyanok is szerepelnek, akik közgazdasági kérdésekkel csak most kezdenek foglalkozni és mégis hozzá mernek nyulni a legfontosabb pénzügyi problémához.

„Az infláció hangoztatása: politikai szélhámosság”

— Nyíltan kijelentem, — mondta *Mateescu* elnök emelt hangon — hogy az infláció hangoztatása politikai szélhámosság, aki inflációt akar, az a nemzeti vagyont szeretné elpocsékolni és gazdasági öngyilkosságba kergetni az országot.

Az országnak óriási áldozatokba került a lej stabilizációja, amelyet okvetlenül fenn kell tartani. Az ország hálás lehet a kormánynak, hogy nem engedi a lej értékét leszállítani és teljes elismerésünket nyilvánítjuk azért a határozottságért, amellyel a kormány ezt a kérdést kezeli. Unnepélyesen kijelenti az aradi kamara, hogy a kormányt a lej árfolyamának fenntartása érdekében folytatott küzdelmében erkölcsileg támogatja, eljárását minden tekintetben helyesli és ennek a kérdésnek megbolygatását a kamara merényletnek tekinti az ország érdekei ellen.

A jelen voltak hosszantartó tapssal és éljenzéssel fejezték ki hozzájárulásukat a kamara vezetőségének előterjesztéséhez.

Faragó Rézső felszólalásában hangsúlyozta: rendkívül fontos, hogy az aradi kamara ebben a nagyjelentőségű közgazdasági kérdésben véleményét nyilvánítsa. Különösen azért bír jelentőséggel az állásfoglalás, mert most már a kormányt támogató párt egyik vezetője szeretné felszinen tartani a restabilizációt.

Szerencsétlenséget hoz az államra...

— Sajnos, a közönség majdnem közömbösen fogadja már az e kérdésekről elhangzott felszólalásokat, holott ez előtt a restabilizáció és az infláció emlegetése valóságos lázas izgalmat keltett — mondta *Faragó*. — Különböző társadalmi rétegek kezdik kizárólag saját érdekeik szempontjából fontolgatni ezt az ügyet, már pedig ezt csak abból a szempontból szabad elbírálni, hogy árt-e az országnak, vagy nem? Kijelentem, hogy nagy szerencsétlenséget hoz az államra az infláció, vagy a restabilizáció. Egyes szónokok folyton az amerikai példára hivatkoznak, már pedig mindenki előtt tisztán áll az, hogy Amerikában a restabilizáció nemcsak a pénz árát csökkentette, hanem leszállt az ingatlanok, a részvények, az ipari és mezőgazdasági cikkek ára is, tehát Amerikát semmi esetre sem szabad példaképül elénk állítani. Országos mozgalmat kell indítani az infláció és restabilizáció gondolata ellen! Ez azért is szükséges, mert egyes politikusok Aradon s más városokban is propaganda-előadásokat tartanak az infláció mellett. A közönségnek vissza kell utasítani az ilyen politikai háttérű káros előadásokat. Az aradi kamara, amely annakidején a bankbetéteseket megakarta szervezni érdekeik védelme céljából,

világosítsa fel a közönséget, hogy a restabilizáció és az infláció nem egyéb, mint pénzünk elleni bünyös támadás, amelyet erőlyesen visszafordítani kell.

A tanácsstagok percekig tartó tapssal honorálták a felszólalást, amely után *Lengyel* Sándor rámutatott arra, hogy az infláció különösen a kis- és középiüzemekre volna katasztrofális hatással. Helyesli a lej jelenlegi árfolyamának fenntartását és teljesen egyetért az elhangzott felszólalásokkal.

Bene Emil volt az egyetlen, aki az infláció mellett emelt szót, de beszédét már az első mondatoknál ellentmondásokkal fogadták. *Bene* rámutatott arra, hogy a nagy pénzhiány megakadályozza a vállalkozások fejlődését és a kormánynak sürgősen orvosolni kell a mai helyzetet, mert másképpen nem lehet kikerülni az inflációt.

— Fals okoskodás! — kiáltotta több tanácsstag.

Bene: A restabilizáció és infláció elsősorban politikai kérdés, tehát a kamarának fölösleges ezzel foglalkozni.

— Nem úgy van! Téved!

Bene: A munkanélküliség legfőbb oka, hogy az országban kevés a pénz, de mivel ez a probléma politikai kérdés, tehát nem szükséges, hogy a kamara tanácsa ezzel foglalkozzon.

A *Bene* felszólalása elleni tiltakozó megjegyzések után *Mateescu* elnök konstataálta, hogy még sokan akarnak felszólalni ehhez a kérdéshez és az idő előrehaladottságára való tekintettel az ügy tárgyalásának folytatását a legközelebbi tanácsülés napirendjére tűzte ki.

Schapira Emánuel szerint sok időt vesz

Gyilkos magyarországi csendőr a kolozsvári hadbírótság előtt

Lelőtte hadnagyát és átszökött Romániába. — Határátlépésért ítélte el a hadbírótság

Kolozsvárról jelentik: Egy fiatal magyar csendőrmester állott tegnap a kolozsvári hadbírótság előtt. Nyírbátorból került ide meglehetősen furcsa események kényszerítő hatása alatt. Most határátlépés a vád ellene. A magyar csendőrmester ragaszkodik ahhoz, hogy Romániában maradjon és semmiképpen sem akar visszakerülni Magyarországra. Meg van erre a maga oka. Ugyanis azért szökött meg Nyírbátorból, mert rálőtt egy felettesére.

Kalló Józsefnek hívják a csendőrt, akit hirtelen kaka-stolla nélkül vezettek be szuronvos örk a katonai bíróság elé. Augusztus 19-én, alig egy hónapja történt vele Nyírbátorban az az eset, amelyért most itt van, Augusztus 19-ike szombat-ra esett s Kalló inspekcióra volt beosztva a csendőrlaktanyában. Hozzá volt azonban szokva ahhoz, hogy a szombati napot az úgynevezett polgári kimenőre használja fel s annak ellenére, hogy szolgálatot kellett volna teljesítenie, nem tért el ettől a szokásától. Egy hölgy társaságban szórakozta végig az éjszakát az egyik nyírbátori vendéglőben, szerencsétlenségére azonban hadnagy, Szabó József is ebbe a helyiségbe tért be s meglepetéssel észlelte, hogy őrmestere ahelyett, hogy a laktanyában volna, kellemesen szórakozik hölgytársaságban.

A vendéglőben nem vonta felelősségre Kallót, reggel felé azonban, amikor hazatért a kaszárnyába, bement az őrmester szobájába, aki közben szintén hazajött s erőlyes hangon magyarázta neki, hogy milyen súlyos vétséget követett el a katonai fegyelem ellen. Kalló az éjszaka folyamán elfogyasztott néhány liter bort, úgy, hogy nem tudta nyugodtan végighallgatni a hadnagy szavait. Feleselni kezdett vele s a helyzet annyira elmérgesedett, hogy a hadnagy kardot rántott,

igénybe az, hogy a románul elhangzott felszólalásokat magyar nyelvre, a magyar felszólalásokat pedig románra fordítják le a titkárok. Azt szeretné, ha a románul tudó magyar tanácsstagok román nyelven szólalnának fel. *Mateescu* elnök helyesli Schapira kívánságát, de nyomtatékosan hangsúlyozta, hogy ezt senki se tekintse türelmetlenségnek a kisebbséggel szemben, mert a kamarában mindig teljes harmónia uralkodott és ezután is ez a szellem marad meg. Javasolja, hogy a kamara vezetősége tanulmányozza ezt a kérdést, de egyelőre ne foglaljon állást. *Pacuraru* Brutus főtitkár és *Holländer* Emil hozzászólása után az ügyvel egyelőre nem foglalkozott a tanács. A tagok természetesen tartják anyanyelvük használatát, amelyet harminc-negyven perc megtakarításáért nem áldoznak fel.

Mándy Iлона a pódiumon

Előadás a párisi riporterről.

Arad intellektuális és társasági életének érdekes eseménye zajlik le hétfőn, október 2-án, fél tíz órakor az Iparos Otthon nagytermében. A Hang idej előadás-szezoniának *Seidner* Imre után alig lehet különb eseménye, mint a másik, Aradról elszármazott kiváló újságíró, Mándy Ilonának fellépte. Mándy Iлона, aki az esztendő 12 hónapjából 10-et Párisban tölt, évek hosszú sora óta az internacionális közélet legérdekesebb és leghíresebb reprezentánsaival találkozott riport-társai során. Erről olvas fel tehát hétfőn este, nyilván izgalmas és szellemes csevegés keretében mutatva be Páris nemzetközi forgatagát és azokat a figurákat, akik a forgatag élén világhírességnek számítanak. Dekobráról—Nurmi-ig, vagy Argentianutól *André* Maurois-ig. Sport, irodalom és politika vonulnak fel a színes előadás keretében az ösztönös újságíró és a fürge riportter meglátásában, olyan beszámoló lesz ez, amelyben Aradnak ritkán lehet része. Intervjúk, találkozások, hotehallók, filmek, meccsek kaleidoszkópja pereg le az előadásban, pillanatra sem szünetelő érdeklődést keltve az uriaszony és az újságíró egyformán előkelő horizontjában és abban a vonzó modorban, amely Mándy Iлона riporteri stílusát jellemzi. Az előadást a Hang díjtalanul rendezi, csupán a garderojbérgy kötelező. Mándy Iлона fellépését Arad társasági és művészeti körei szokatlan érdeklődéssel várják.

Kalló erre felragadta az asztalról megtöltött Frommer-pisztolyt és kétszer rálőtt Szabó hadnagyra.

A lövések találtak, a hadnagy összeesett s néhány nap múlva meghalt.

Kalló még az éjszaka folyamán megszökött a laktanyából s Románia felé vette útját. Nagyvár környékén lépte át a román határt s első dolga az volt, hogy jelentkezett az egyik határbiztosknál. Elmondta, hogy miért szökött meg Magyarországról s kérte, hogy tartóztassák le s büntessék meg, ha úgy van előírva a tiltott határátlépésért, de semmi esetre se küldjék vissza Magyarországra.

Kalló kérését teljesítették. Nem tették vissza a határon s mindössze tiltott határátlépés miatt indítottak eljárást ellene. A hadbírószági tárgyaláson is csak azt hangsúlyozta a csendőrmester, hogy minden büntetést elvisel, csak azt ne tegyék vele, hogy kiadják Magyarországnak.

— Rendkívül súlyos büntetés vár ott reám — mondotta kétségbeesett hangon. Nem elég, hogy emberölésért vonnának felelősségre, hanem emellett még mint katonaszökevényt is megbüntetnék.

A hadbírótság három hónapi elzárásra ítélte Kalló Józsefet.

Az ítéletben Kalló boldogan megnyugodott, különösen mikor megnyugtatták, hogy Romániában maradhat s ha a magyar külügyminiszterium nem kéri kiadatását, úgy megkapja a román állampolgárságot is.

— Nem bánom én, akárhová is visznek — mondotta a vádlott az ítélet után, csak Magyarországra ne kerüljek.

Kallót az idevágó rendelkezések szerint büntetése kitöltése után a bacaumegyei csángó vidékre telepítik, ahol a hadügyminiszterium elhelyezi a hasonló utlevél nélküli határátlépőket.

„Egyedül gyujtottam fel a Reichstag épületét”

— vallotta Lubbe a lipcsei nagy per mai főtárgyalásán. — Sulyos vallomások a fővádlott ellen. — Két ujságíró fontos vallomása

Lipcseből jelentik: A lipcsei nagy per mai tárgyalását felfokozott érdeklődés előzte meg, mert már a tárgyalás alatt elterjedt az a hír, hogy az elnök két külföldi ujságírónak engedélyt adott Lubbe meglátogatására. Az elnök a mai tárgyaláson elrendelte a két ujságíró tanukénti azonnali kihallgatását. Az ujságírók kihallgatása előtt az elnök felszólítja Lubbet, hogy értelmesebben beszéljen, mint a tegnapi tárgyaláson. Lubbe, aki bevezetéskor élénken viselkedett, most megint zavart lezs és bizonytalanul bólint. Az első tanu Schoedermann stockholmi ujságíró, aki elmondja, hogy azért kért engedélyt Lubbe meglátogatására, mert ellenőrizni akarta azokat a külföldön elterjedt híreket, hogy a holland vádlottat cellájában ostorozzák, hogy injekciókat kap és ezzel magyarázható eltompultsága.

— A Lubbéval folytatott beszélgetés, valamint a látottak alapján kijelölhetem — mondotta — hogy Lubbéval jobban bánunk, mint a többi vádlottakkal. Amikor feltettem előtte a kérdést, hogy mi igaz a bántalmazásáról elterjedt hírekből, felnevetett. Lubbe észrevette, hogy mereven nézem testét és ekkor levetette ruháit. Meztelen testén bántalmazásnak nyomát sem láttam és csak azt állapíthatam meg, hogy nagyon lefogyott.

Sack védő: Azokról a külföldi hírekről nem érdeklődött, hogy lassan ható mérgeket kevernek Lubbe ételébe és hogy a kokain-mérgezés tüneteit viseli magán?

Schoedermann: Ilven tüneteket nem vettem észre. Feltettem Lubbe előtt a kérdést, hogy idegen tisztviselők nem tették-e nála látogatást, hogy evés vagy ivás után nem érzi magát rosszul? Lubbe minderre negatív választ adott.

Kihallgatja az elnök **Jueger** amsterdami ujságírót is, aki elmondja, hogy Lubbe a kérdésekre röviden, „igen” vagy „nem” szócskával válaszolt. Az elnök ezután **Heissig** rendőrtisztet hallgatja ki, aki hangsúlyozza, hogy

Lubbe az első két gyujtogatást spontán módon vallotta be.

Beszédéből, modorából már ekkor arra lehetett következtetni, hogy fanatizált ember. Elmondja Heissig azt is, hogy Lubbe közszereplésben állónak érezte magát és ezért nagyon szépen beszélt.

Elnök (Lubbehoz): Most az egyszer alkalma van arra, hogy mint főszemély beszéljen. **Lubbe hallgat.** A következő tanu **Zirpens** rendőrtiszt, aki elmondja, hogy Lubbe sokat javított a jegyzőkönyvben és egyszer arra kérte a rendőrtisztet, hogy a jegyzőkönyvben kommunista beszédet helyezzenek el. **Lubbe a rendőrségen nem mindennapi rajz tehetségéről tett tanúságot,** vázlatokat készített és fejből teljes precizitással rajzolta le a Reichstag tervrajzát.

Morovszky rendőrtiszt arról beszél, hogy a munkanélküliek közötti tanácskozások során többször is megemlítették, hogy gyujtogatásokkal kell felrázni a tömeget. Lubbe ezt az ötletet helyeselte és kitűnőnek tartotta.

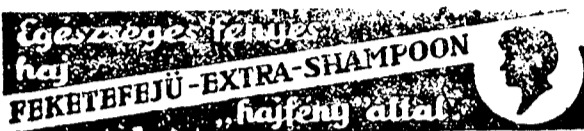
Newyorkot fizetésektelenség fenyegeti

Newyorkból jelentik: A világ legnagyobb városát. Newyorkot fizetésektelenség fenyegeti és abban az esetben, ha e hó végére nem kapja meg a 62 millió dolláros szükségkölcsönt, akkor október elsején Newyork város összes alkalmazottai fizetés nélkül maradnak. A hitelezők figyelmeztették O'Brien főpolgármestert, hogy csak úgy adnak újabb kölcsönt, ha a város költségvetésében szigorú takarékosági rendszabályokat alkalmaz. Newyork város sulyos anyagi helyzete miatt kénytelen a munkanélküliek természetbeni segítségét beszüntetni.

Lubbe bevallotta azt is, hogy a munkanélküli segély kifizetésekor is hasonló kijelentéseket hallott és cselekvésre biztatta a munkásokat. A rohamosztagosokról az volt a véleménye, hogy

le kell őket önteni benzinnel és aztán fel kell gyujtani.

Az elnök erre vonatkozó kérdést intéz Lubbe-

hoz, aki azonban nem nyilatkozik. **Vogt** vizsgálóbíró elmondja, hogy a kihallgatás simán

Pankota az idén nem szüretel

Szomoru látogatás egy haldokló aradmegyei községben. — Házalás a cukorral — a cserekereskedelem jegyében. — Harc egy készülő halastó körül

(Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársától.) Szinte megdöbbeneti a községbe érkező utast a nagy csend. Nem a regényekben oly szépen megirt hangulatos falusi nyugalom várja Pankotán az utast, hanem a természetellenes csend, amely a lassu haldoklást jelképezi. Az üzletek üresen tátonganak, még véletlenül sem látni vevőt bennük. Aradmegye egykor legélénkebb községe ma lethargiába süllyedt és még csak nem is reménykedik...

Máskor ebben a hónapban már szorgalmasan készültek a vidám szüretre. Mindenütt folyt a munka és a pankotai szőlőkben liktegett az élet. Még tavaly is a közeledő szüret nyomta rá bélyegét Pankota életére ilyenkor, szeptember végén. **Az idén azonban senkisen készülődik.**

Pankota 1933-ban nem szüretel.

Pedig ma az egyetlen jövedelmi forrás éppen a szőlőkben rejtőzik, mert a hegyaljai bort keresik a vevők. A peronoszpóra és más szőlőbetegségek megölték az idei pankotai szüretet. A termésnek legfeljebb tíz százaléka menthető meg, a többi elpusztult. Mindössze két-három gazdának sikerült megmentenie a szőlőjét. Azok, akik folyton permeteztek, akik nem sajnálták a fáradságot és a befektetést és minden eső után újra elvégezték a permetezés munkáját, megmentették termésüket. De az óvatosak csak néhányan vannak, a legtöbb megelégedtek azzal, hogy négy-ötször permeteztek. Ezekben a szőlőkben nem lesz termés az idén. Sokat ártott a hívős nyár is, amely nem érlelte meg a melengető napsugarakra váró gyümölcsöt. Szomoru látványt nyujtanak a sivár szőlők és sokan elkeseredésükben messzire elkerülik saját szőlőjüket. Látni sem akarják a pusztulást...

Panasz mindenfelé, amerre az ember csak jár. Pankota elvesztett mindent, ami valaha a többi aradmegyei község fölé emelte. Az uradalom, amely sokszáz embernek adott egzisztenciát, csak papíron létezik. **Herczka** Ármán igazgató hivatása ma már csak a likvidálás. Még ez sem sikerül, mert a konverzió következtében az adósok nem fizetnek és a gazdasági viszonyok miatt a felszerelésekre nem akad vevő. A **Sulkovszky**-hercegi kastély, amelyben jelenleg katonatisztek laknak, esztendőnk óta eladó. **De ki vesz ma kastélyt — Pankotán...?** Az egykor tisztviselőkkel zsúfolt irodákban az igazgatón kívül egy hivatalnok dolgozik — ha van mit. S a munkás mult emlékeként ott függ a falon a díszoklevél, amelyvel 1868-ban Sulkovszky József Mária herce-

AZ URAK A MAXIMBOL!

Elegánsak vidáma...

Oscar Karlweiss,

Johannes Riemann, Leo Slezák.

A NŐ A MAXIMBOL!

gyönyörű LEE PARRY

AZ URAK A MAXIMBOL!

az operettek operettje

Holnap premier! CORSO!

ment és csak akkor mutatkozott nehézség, amikor felmerült a kérdés, hogy a gyujtogatást Lubbe egyedül követte-e el vagy sem.

A bizonyítékok ellenére Lubbe kitartott eredeti állítása mellett, hogy:

„Egyedül gyujtottam fel a Reichstag épületét”.

Vogt megemlíti, hogy a három bolgár neve akkor került szóba, mikor magáállapították róluk, hogy Lubbéval kapcsolatokat tartottak fenn. Dimitroff újból éles hangon válaszol, vitatkozik és kiabál, amire az elnök a következő határozatot enunálja:

— Dimitroff vádlottól megvonom a szót. Ha még egyszer megszólal, azonnal elvezetem a teremből.

A mai tárgyalás ezzel befejeződött.

get kitüntették a kláállításra küldött kitűnő boraiért...

A butorgyár sem dolgozik. Husz-harminc munkást foglalkoztat százak helyett és jellemző körülményként meg kell említeni, hogy az a gyár, ahonnan néhány esztendővel ezelőtt még jó minőségű butorok kerültek ki, ma — fa-cipősarkokat állít elő. Ez az egyetlen produktuma...

Pankota lassankint mindent elvesztett.

A kávéházban mesélik:

— Az adónk évi hatvan ezer lej. És vannak napok, amikor az egész bevételünk nem tesz ki negyven lejt. Az emberek elszoktak a kávéházbajárástól. S ha járnak is, nagyon mérsékelten fogvasztanak, mert nincs miből.

Az egyik fűszerkereskedésben azután érdekes dolgot állapítok meg. Több gazda áttért a cukorrépa-termelésre, miután az sokkal jövedelmezőbbnek bizonyult, mint a buzatermelés. De a beszállított cukorrépa drát nem kánja meg készpénzben, hanem természetben. Kocka és kristálycukrot szállítanak haza pénz helyett a gazdák. S azután végigjárják az üzleteket és áron alul adják el a cukrot, hogy pénzhez jussanak. Illetve mindárt bevásárolnak a kapott pénzen. Visszatérünk tehát a cserekereskedésre, rákényszerít a pénz — ami nincs...

Uj üzleti vállalkozásról is hallok Pankotán. Szinte jól esik ebben a sivár hangulatban arról hallani, hogy vannak még emberek, akikben él a vállalkozó szellem, a viszonyok megjavulásába vetett hit. Több pankotai paraszt-gazda elhatározta, hogy a község határában, Szőlős közelében halastavat létesít. Harminc holdas területet vásároltak erre a célra és kijelentették, hogy ha beválik, úgy állandóan megnövelik a tó nagyságát. Az eszme illetékes helyen tetszésre talált, de hamarosan akadályok merültek fel. A halastóhoz ugyanis a vizet a Szőlősön keresztülhuzódó csatornából akarják átvezetni. De itt beleszólást nyernak a szőlősi malmok, amelyeket a csatorna vize hajt és amelyek ezért nagy illetéket fizetnek az államnak. A malomtulajdonosok tiltakoznak.

CORSO-MOZGO! MA UTOLJÁRA!

A világ legszebb ma létező filmje!

KÉT ÁRVA!

Csupán azért játszuk ma utoljára, mert holnapra más kötelezettségeink vannak.

Ma d. u. 3 órakor!

TITOKZATOS KASTÉLY!

Harry Piel nagy filmje.

Jegy lej 8.— plus 2.

koztak a terv ellen és egyszerűen kijelentették, hogy nem hajlandók egy liter vizet sem engedélyezni a csatornából a halastó céljaira.

Ettől a számba nem vehető vállalkozási kedvtől eltekintve Pankota lassankint sorvad. Arad megye egykoron legvirágzóbb, legszámottevőbb községe nemsokára teljesen kihalt falu lesz. Hacsak hamarosan nem jön segítség. Pedig jönnie kell a segítségnek, mert nem szabad megengedni, hogy egy kiépített, szép és nagy község ilyen módon pusztuljon el. Sulyos feladat vár a hatóságokra, amelyeknek mindent el kell követniük, hogy Pankotát visszaemeljék arra a nivóra, amelyen valaha állott. S amelyről éppen azért sülyedt le, mert senki sem akadt, aki törődött volna Arad megye legszebb és legnagyobb községével.

Marosi Rudolf.

Talányi Ottó nem akar válni

Az aradi törvényszék rendkívül érdekes válópert tárgyal szerdán délelőtt. Talányi Ottóné született Hehs Magda aradi uriaszony még az elmúlt év végén válópert adott be férje ellen, aki tudvalevőleg az Erdélyi Bank és Takarékszövetkezet aradi pénzügyintézetétől, másfél millió lejt elcsikkasztott és Magyarországra szökött.

A törvényszéken a tárgyalást vezető elnök első sorban megállapította, hogy Talányi Ottó jelenleg fogházbüntetését tölti ki. A férj képviselőjében Cottoiu Romulus dr. aradi ügyvéd bejelentette a törvényszéknek, hogy Talányi Ottó nem akar elválni a feleségétől és arra kéri a törvényszéket, hogy halasszák el a válóperének tárgyalását, mert legközelebb személyesen akar Aradra jönni.

A bíróság helyt adott a kérelemnek és elhalasztotta a válóperi tárgyalást.

Két előkelő budapesti urinő izgalmas kardpárbaja olasz törrel — az első csókiig

Bridgejátzsma közben szólalkoztak össze az urinők — Eredménytelen békéltetési kísérletek — A segédek tanácskozásai — A párbaj előkészületei és befejezése

Budapestről jelentik: A budapesti társadalmi körökben nagy izgalommal és rendkívüli érdeklődéssel készültek egy szokatlan párbaj megtartására. A párbaj előzményeiről legutóbb beszámoltunk. Fülöp Magda, egy bihari földbirtokos leánya, kártyázás közben összeszólalkozott legjobb barátjának, Tarnóczay Annával, egy fiatal báró nemrégen elvált feleségével. Szó szót követett, egyik sértés a másik után és Fülöp Magda olyan sulyosan sértette meg legjobb barátját, hogy annak megbízottai: Kálmán Piroska és Szemere László Tarnóczay Anna nevében szabályszerűen provokálták Fülöp kisasszonyt. A sértő is megnevezte segédeit Orbán Magda vivóbajnoknő és Szemesné-Schwartz Magda Balatonátuszósbajnoknő személyében. A megbízottak szeptember 19-én összejöttek és megkísérelték a békés elintézését. Minthogy azonban a megbízottak megállapították, hogy a békés elintézés lehetetlen, a következő feltételekben állapodtak meg:

A párbaj színhelye a Fodor-féle vivóterem. időpontja 1933. szeptember hó 26-án este fél 9 óra. feltételek: teljes bandázs, könnyű olasz törrel az első vérig. A párbajt a megbízottak felkérésére Fodor István vezeti. Kálmán Piroska és Szemere László mint Tarnóczay Anna megbízottai, Szemesné-Schwartz Magda s Orbán Magda mint Fülöp Magda megbízottai.

Budapesti munkatársunk az alábbiakban számol be a nagy párbajról: Félkilenc óra nyílik a vivóterem ajtaja és megjelenik orvosi táskájával dr. Paulikovics Elemér sebész-főorvos, majd pár perccel később együtt érkeznek dr. Tihanyi Béla és dr. Lukács Pál főorvosok. A terem egyik sarkában állítják fel a fehér terítővel letakart orvosi asztalt. Egymásután kerülnek ki a táskákból a fényes orvosi műszerek, az orvosok gumiköpenyt, gumikeztyűt húznak és beöltözve várják a párbaj kezdését.

Segédeknek kíséretében először érkezik Fülöp Magda,

egyenesen öltözőjébe megy, ahol már izgatott barátai várják.

ÉPÍTETŐK FIGYELMÉBE!

Constructia építőipar R. T.

Arad, Str. Iosif Vulcan 6. (Kazinczy-utca.)

Tritthaler Ferenc és Nachtnébel Odön főmérnök műszaki vezetése alatt vállal mindennemű új építkezést, tervezést, művezetést, a legkisebb átalakításoktól a legmodernebb kiviteleg.

Majd megérkezik kissé elkésve, drapp teveszörkőbe burkolva, hatalmas sellyemsállal a nyakán a szőke Tarnóczay Anna, Orbán Magda és Szemesné-Schwartz Magda kíséretében.

Sietve a másik öltözőbe mennek, mert Fülöp kisasszony már felbandázsírozva várja a küzdelem megkezdését. Az öltöző előtt nagy izgalom, orvosok vizsgálják a bandázst.

A vivóteremben már meghuzták krétával a fehér köröket, ahova a párbajozókat állítják.

Négy vonat eltűnt és huszezer család vált hajléktalanná Mexikóban

Borzalmas részletek az orkán pusztításáról -- Hat foszlogatót agyonlőttek

Newyorkból jelentik: A forgószélvihar által sújtott középamerikai területről érkező jelentések egyre pontosabb képét adják a szerencsétlenség által okozott sulyos károknak és a mentési munkálatok előrehaladásának. Tampicóban a beomlott házak romjai alól eddig ötven halottat húztak ki, erősen tartanak azonban attól, hogy a halottak száma még jelentékenyen emelkedni fog, mert azokhoz a házakhoz még el sem jutottak, a melyek az áradás folytán víz alá kerültek. A kórházak zsúfolásig megteltek sebesültekkel és még mindig érkeznek újabb sebesültzállományok, ezeket azonban már nem tudják az épületekben elhelyezni.

Mintegy 20.000 család hajlék, élelem és víz nélkül maradt.

A szerencsétlenség áldozatainak mindinkább fokozódó általános testi kimerültség mutatkozik, úgy-hogy járvány kitörésére lehet számítani. A repülőgépek leszállása teljesen lehetetlen. A repülőgépek magasságból élelmiszert dobnak le az életben maradt lakosságnak. A halálos áldozatok száma még mindig ismeretlen, mert az eltakarítási munkálatok során mindig újabb és újabb holttestekre bukkannak.

Igen sok ember a megáradt folyóban lelte halálát

Egész családokat utolsó percben sikerült kimenteni a víztömegből, amely villámgyorsan öntötte

gyantát szórnak a padlóra, egy perc és elkezdődik a küzdelem életre-halálra.

— Kérem a hölgyeket — hangzik Fodor István vezetősegéd hangja és kitárul a két öltöző ajtaja. Megjelenik védőkötésekkel bebugyolyálva, tüzipirosan, izgalommal teli a két hölgy. A segédek kezében már ott villog a fényes kard, az orvosok már elvégezték a fegyverek dezinficiálását, amikor megszólal Fodor István:

— Hölgyeim! A törvény tiltja a párbajt, felszólítom a hölgyeket, hogy béküljenek ki.

Halálos csend. Fülöp Magda elfordul, nem is néz ellenfelére.

— Hallgatásukat tagadásnak veszem. Kérem a kardokat átadni.

A teremben óriási az izgalom. Orvosok, vivótermi emberek, akik már életükben nagyon nagy küzdelmeket láttak, elfordítják a fejüket, nem akarnak szemtanúi lenni a hölgyek összecsapásának.

És két hófehér remegő kéz nyúl az esti fényben ragyogó kardok után.

Most... Fodor István közéjük lép és érces hangon a következőket mondja:

— Hölgyeim, önök azzal a ténnyel, hogy kiálltak, férfias bátorságról tettek tanúságot. A lovagiasságnak olyan ragyogó példáját mutatták bátorságukkal, amire eset még a párbajtermek világában nem volt. A hölgyek életében szokatlan az ellentétek ilyenforma elintézése. Ezért tehát kérem Fülöp kisasszonyt, a sértőt, aki felháborodásában sulyosan sértett, tegye meg a kezdeményező lépést.

Fülöp Magda fejéhez kap. Szemesné Schwarz Magda karonfogja és erőszakkal Tarnóczay Anna felé vezeti. Végre Tarnóczay Anna elé ér Fülöp kisasszony és kezét nyújtja ellenfelének.

Tarnóczay Annának könny tojul a szemébe, megragadja a feléje nyújtott kezét, már mind a ketten sírnak, egymás nyakába borulnak, összecsókolóznak.

„És ezzel az ügy a lovagiasság szabályai szerint elintézését nyert“.

el az uccákat és behatolt a lakásokba. A forgószél elpusztította a telefon- és táviróvezetékeket, felszaggatta az utakat és a vasuti sineket, úgy-hogy a katasztrófa által sújtott területről csak a kikötőben horgonyzó hajók rádióállomásai adhatnak hírt.

Két személy- és két tehervonat nyomtalanul eltűnt a föld színéről.

Az elemi katasztrófa csupán a vasutaknál egymillió dollár kárt okozott és a Tampicóban elpusztult angol tőkét husz millió dollárra becsülik.

Bevonják

a régi 1000 lejeseket

Bucürestből jelentik: Tekintettel arra, hogy rendkívül sok hamis ezer lejes bankjegy van, a Banca Nationala elhatározta, hogy a régi bankjegyeket kivonja a forgalomból és október 16-tól új bankjegyeket bocsát ki.

Olcsó HAPAG-utazások a chicagói világkiállításra

A HAPAG utazási világvállalat két társasutazást szervez a chicagói világkiállításra.

Az első társasutazás utasai szeptember 21-én indulnak és október 20-án térnek vissza.

A második társasutazás résztvevői október 12-én indulnak és november 10-én térnek vissza.

A nagyszerűnek ígérkedő társasutazásokon kívül a Hambu g—Amerika Linie november elsejéig hetenként egyéni és csoportutazásokat rendez a chicagói világkiállításra.

Felvilágosításokkal és prospektussal Künstler Andor utazási irodája szolgál.

SPORT KÖZLÖNY

Románia tenniszbajnokai részt vesznek a közeljövőben megnyíló fedett tennispálya nyilvános premierjén

Réthy, Cantacusino, Pouilleff, Sangall és Zizovits Lenke a versenyen. — A jövő hónapban megnyílik a fedett tennispálya

Aradon kevesen tudják, hogy az ország egyetlen speciálisan épült tennispályája városunkban van. Ez a pompás és minden tekintetben kifogástalan játéktér az elmúlt évben épült és létrehozását Fringhián Eduárdnak, a közismert sportmecénásnak köszönheti. Az elmúlt esztendőben már játszottak a fedett tennispályán, de azt nyilvánosan nem szentelték fel és a premier ezidénre maradt. Ma beszélgetést folytattunk Dabici Joachimmal, a kerületi tenniszszövetség elnökével, aki a következőket mondotta:

— Románia egyetlen speciálisan megépített tennispályáját a közeljövőben ünnepélyes külsőségek között szenteljük fel. Ez a pompás pálya egyedülálló az országban és a létrehozása bizonyosan éreztetni fogja áldásos hatását, mert a versenyzőink nincsenek kitéve a téli kényszerpihenőnek, ezen a vörös-salaku pályán az egész téli évadban hódolhatnak a kedvenc sportjuknak és tavasszal, a nyílt pálya megnyitásakor, a tavaszi versenyek tel-

jes felkészültséggel telenhetnek meg. A pályát a jövő hónapban nyitjuk meg és az ünnepélyes premiért sportszempontból kiemelkedő műsorral tartjuk. Románia legjobb versenyzőit fogjuk vendégül látni. Szó van Cantacusino, Pouilleff, Réthy és Sangall vendégjátékáról, de Zizovits Lenke meghívása máris biztos. A nagynevű versenyzőkkel szemben, a legjobb aradi és bánági tenniszőket fogjuk szembeállítani. Ezek közül különös érdeklődésre tarthat számot Somogyi Klári és Zizovits Lenke találkozása, mert amint ismeretes, az AKTE fiatal tenniszője most gyors egymásutánban, két ízben is legyőzte az ország bajnoknőjét. A megnyitó napja még nincs megállapítva, azt a jövő hónapban fogják megtartani.

Igy tehát a tennispályák bezárása után kapja meg Arad tenniszsportja a kiemelkedő eseményt, amely most különösen aktuális, mert a nagyszabású versenyektől ezidén elestünk.

A fehér-sport legismertebb szaktekintélye nyilatkozik a profi- és az amatőr-tennisz viszonyáról

Párisból jelentik: Pierre Gillon, aki a világ egyik legismertebb tennisz-szaktekintélye, minden sovinizmust félretéve, olyan rangsört állított össze, ami nüanszdifferenciákat leszámítva, fedő a világgözüvélemény nézetét is.

Kisportolt természetű, magas, pirosposzsgás arcú, 40 és 50 év közötti férfi, — aki ritkán ad intervjut, de ha már beszél — csupa érdekes és jól megfontolt mondatot „enged világgá.”

— Az első három hely kérdése nem lehetett vitás, Crawford, Perry és Vines méltán részesülnek az előkelő osztályozásra. Perryt Vines elé kellett tennem, egyrészt mert megverte riválisát, másrészt mert egész évi összeredménye „kiegyensúlyozottabb”.

— Cochet-t még amatőrnek számítottam, hisz az egész tennisz-évet amatőrként játszott a végig. Nem érdemelt jobbat a negyedik helynél, erre viszont több sansza volt, már csak Davis-Cup-beli győzelme miatt is, mint Austinnak.

— Figyelemreméltó, hogy az első tíz játékos közül hat az angolszász, ami az angol faj óriási sportkészségére vall.

— Mindent összevéve, 1933. játéknívója az előző évekhez képest, azt hiszem esett. Vines, aki e percben a „fiatalok” legnagyobb világtéhetsége, egész évben gyalázatos formában volt, az angolok és Crawford jók — anélkül, hogy a hajdani Tildenok, Cochet-ek, Lacoste-ok klasszisát elérnék.

— Mint vélekedik az amatőr-profiverse-nyekről, elnök ur?

— Olyan versenyek rendezése, ahol az egyik (esetleg a jobbik) játékos ingyen, a másik játékos honoráriumért játszik, egyszer-kétszer még érdekes, de végeredményben az amatőrszellem rovására volna.

O A román válogatott Svájcban. Románia — Svájc válogatott labdarugómérkőzés, a világbajnoki torna selejtezője, október 29-ikén lesz Bernben.

O A híres futballvezér — válik. Bécsből jelentik: Az osztrák sportkörök élénken foglalkoztatja az a hír, amely úgy tudja, hogy Meisl Hugó, a legendáshírű osztrák futballvezér válik a feleségétől. Az örökifjú vezért egy bájos olasz leány szédítette volna meg annyira, hogy utabb házasságra gondoljon. Sportkörökben most azon török a feleket, hogy az osztrák futballkapitánynak miként akadt magánéletére is ideje

O Válogató birkozóverseny Nagyváradon. A romániai birkozók ez évben is készülnek ki a szebali balkáni olimpiászra és a kiküldetésért Váradon rendez válogatóversenyt a szövetség. A jövő héten eldöntésre kerülő versenyen az ország legjobb birkozói vesznek részt. Az aradi versenyzők teljes számban résztvesznek a válogató versenyen.

Sporthirlap

a vezető sportszaklap
szerdán és szombaton
Ára Romániában 5 lej

1447

Barátky kiadását a magyar szövetség nem ismeri el

A Bucurestiben az Amatőr Kupáért lefolyt román-magyar válogatott mérkőzés előtt az újságírók felkeresték Fischer Mór mérnököt, a magyarok neves futballvezérét, akivel Barátky-nak, a nagyváradi Crisana jeles csatárának ismeretes ügyéről beszélgettek. Fischer a következőket mondotta:

— Ebben a tekintetben nehéz lesz a két szövetségnek megegyezésre jutni, mert a magyar futballszövetség szilárd álláspontot tanúsít a Barátky-ügyben. Mindenesetre sok jóakarattal kezeljük az ügyet, és keresni fogjuk annak lehetőségét, hogy a román-magyar sportbarátságot megőrizzük.

Ez a kijelentés azt mutatja, hogy a magyar szövetség nem hajlandó Barátky kiadását elismerni és ragaszkodik ahhoz, hogy Barátky csak a két év letelte után lehet a román szövetség igazolt játékosa.

O Az angolok ellenzik az atlétikai Európa-bajnokságokat. Az angol atlétikai körök határozottan ellene vannak Európa atlétikai bajnokságainak. A szigetország versenyzőit önző érdekek vezetik, mert a névüként megrendezett olimpiai játékok és az ugyancsak négyévenként megrendezett britt játékok — melyek különösen sok utazást kívánnak meg — máris eléggé igénybe veszik őket. A legfőbb érv pedig az, hogy az Európa-bajnokságok lényegesen csökkentenék az angol bajnokságok értékét.

O A rendőrség országos sportalakulata október 15-ikén nagyszabású műsoros ünnepélyt rendez az aradi Kulturpalota nagytermében. Az országos egyesület eddig több erdélyi városban rendezett hasonló ünnepélyt és mindenütt igen szép eredményeket értek el. Az aradi ünnepélyt, amelynek teljes bevételét az aradi rendőrlégénység javára fordítják, különösen nagyszabásúnak tervezik és az előjeleket figyelembe véve, minden remény megvan arra, hogy az estélynek valóban nagy sikere lesz. Erre az alkalomra az országos egyesület vezetősége több nagyírű művész közreműködésére számít és már most megkezdtek a tárgyalásokat, hogy a műsor még a legkényesebb ízlésű nézőt is kieléjítse. Magát a programot még nem állították teljes egészében össze, de egy-két név már most nyilvánosságra került. Elsősorban George Niculescu, a bucuresti Opera kiváló énekesét kell megemlítenünk, de szóhoz jutnak ezen az estén aradi művészek is, így például Zamfir Klára zongoraművész nő néhány száma emelkedik ki a műsorból. Az estély 9 órakor veszi kezdetét.

SPORTVONAT
október 20-án Budapest és Bécsbe
utlevél nélkül!

Ripensia—Ujpest

Olaszország—Magyarország kupamérkőzés

Szükséges okmányok: állampolgársági másolat, személyazonossági és férfiaknak katonai igazolvány. Tartalékos tiszteknek a katonakönyv. livrettel rendelkezőknek a Cercul Recrutare engedélye.

Az október hó 2-ig jelentkezőknek számozott belépőjegyet biztosítunk a mérkőzésekre.

Részvételi díj: 975.- lej

és a számozott hely a Ripensia mérkőzésre 50.- lej.

Bécsbe utazók utiköltsége oda-vissza: 2195.- Lej.

A rendezést a közismerlen gondos Központi Bank és Menetjegyiroda végzi. Jelentkezés az Aradi Közlöny és az Erdélyi Hirlap kiadóhivatalaiban.

Elmezavart és álomkóros tüneteket okoz Kolozsmegyében az ujbuzából sült kenyér

Egy buzához hasonló rejtélyes növény okozza a súlyos belegsgéget

Kolozsvárról jelentik: Megdöbbentő esetről érkezett jelentés a kolozsmegyei Botháza községből. Arról számoltak be a hírek, hogy az új termés következtében a községbeliek egyre-másra a legsúlyosabb szimptomák között betegszenek meg, egyesek mély álomba merülnek, mások súlyos gyomorgörcsökben fetrengenek és mindez azután következik be, ha az újsült kenyérből esznek...

Orvosok szállottak ki a legelső jelentések beérkezése után Botházára, hogy a rejtélyes eseteket tisztázzák. A falubeliek tulajdonképpen nagy súlyt nem fektettek a furcsa szimptomákra: a falusi ember nem csinál nagy dolgot abból, ha egy-két-három napra megbetegszik. Mindazonáltal egyre-másra mesélik a legfurcsább eseteket, amik a szomszédakkal történtek. A falu bírása például mesélte a következőket:

— Délben az egyik cséplésnél az új buzából sült kenyéret a gazda. Meg is ették jóízűen, amikor egyszer csak, a munka megkezdése után azt látják az emberek, hogy

a cséplőgépnél dolgozó gépész némán megfordul maga körül és mint egy fatuskó, elvágódik.

Maid feltápaszkodik és egy csomó uborkát fölnyalából, hogy maid a tüzre rakja. Egy másik ember ugyanakkor nagy hagyma-nyalábokat kezdett a cséplőgépre hordani, hogy abból buzát csépljenek. Voltak, akik egymásra zuhanva, élettelenül aludni kezdtek, mások viszont vad dühvel estek egymásnak, hogy halálra fojtogassák egymást. A furcsa és fantasztikus kavarodásba azok avatkoztak bele, akik nem ettek a kenyérből: ezek igyekeztek szétválasztani a dühöngőket és nemcsak, tán egy félóra múlva minden a rendes kerékvágásba jött.

Egy másik eset Botházáról. Muresan János és Sabau Ioan gazdák, két szomszéd, az ebédnél, kint a mezőn, ugyancsak új kenyéret ettek. Utána pedig, mint szokás, csöndes pinaszó mellett beszélgetni kezdtek. Alig pár mondatot válthattak azonban, amidőn egyszerre csak

mind a kettő összecsuplott és mély álomba zuhantak egymás mellé.

Olyanok voltak, mintha mélyen aludnának, csupán sápadt arcaikon futott végig egyszer-egyszer egy furcsa rángás... Ugyanekkor Muresan kisfia sikoltozni kezdett, míg anyja idegsokkos rángásokat kapott és elkékvülve roskadt össze a tornác előtt. Borzalmas látványt nyújtottak.

A falubeliek az eseteken okulva kutatni kezdtek az új buza titkait. Megfigyelték, hogy a cséplés alá kerülő kékék között számos újfajta növény akad, amely családiasan hasonlít a buzához. Akkorára nő a titokzatos növény, mint a buza, szalmáján azonban csak egy gömböskeszterű termés van, míg kalászában a magvak csomósan helyezkednek el. Egy csomóban tíz-tizenkét szem. Csépléskor a cséplőgép kiszedi a magvakat, de nem hánítja meg. Szürke magháza megmarad, miáltal csak alaposabb vizsgálat után lehet az idegen magvakat megkülönböztetni a buzától. Az egyik virtuos legény a furcsa „buzával” kísérletet tett és egy egész marékmal nyersen megevett belőle.

Utána három napig aludt egyiólytában, mély, halálszerű alvással...

Mitra I. Sándor

dipl. jegyző,

az Aradi kir. Törvényszék bites fordítója és tolmácsa. Bdul. Regele Ferdinand 5. sz. (Az udvarban balra). ARAD-CSANÁDI-BANK-palota

Hivatalos órák: d. e. 9-12., d. u. 3-6-ig.

HITELESIT és HITELESEN FORDIT románra és magyarra okiratokat. Ugyiszintén fordít a következő nyelvekből is: francia, angol, német, magyar, csehslovák, lengyel, olasz, spanyol, orosz, latin. A fordítások pontosan és felelősség mellett eszközöltnének. A mások által végzett fordításokat is hitelesíti. Megjelenek a bíróságok előtt mint bites tolmács.

CÉGEK RÉSZÉRE műszaki, szakmabeli levelezéseket és fordításokat eszközölök, terminus-technikussal, tökéletes hitelességgel, ugyiszintén a levelek, felelősségek, szerződéses okiratok, törvények, diplomák s mindenféle bizonyítványok, kérvények, hirdetések és közlemények, irodalmi művek fordítását. Illetve megszerkesztést vállalom, mindannyit teljes felelősséggel. Abszolút minimális árak, még a fordítások hitelesítésénél is.

MÁSOLATOKAT és SOKSZOROSÍTÁSOKAT vállal. Okiratok, munkajírások, köz- és magánmunkálatok költéséget és általános kivitelezési feltételeiknek másolását és fordítását vállalja bármely szakmából és iparágból a pontos műkifejezések használatával 2022

**HIVATALOS ÓRÁK: d. e. 9-12
d. u. 3-6**

A hatóságoknak természetesen jelentették a titokzatos új növény jelenlétét, amely az egész község buzatermésébe végtelenen belekeveredett, annyira, hogy a lehetetlenséggel határos most már kiválasztani az igazi buzából. A lakosság. — mit

tehetne mást... — eszi tovább az új buzából készült kenyéret és alszik utána nagyokat. Félő azonban, hogy a kétségekivül mérges növény huzamosabb élvezete komoly betegségeket okoz. A kolozsmegyei mezőgazdasági hivatalos körök megállapították, hogy az új, titokzatos mérges növény a „Lolium”-félék családjába tartozik és fogyasztása elmezavarhoz hasonló tüneteket idéz elő. A vizsgálat most annak megállapítása érdekében indult meg, hogy hogyan került ily óriási mennyiségben a lólium-féle vadnövény a kolozsmegyei község buzaföldjeire.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Demonstráció az ARADI HÉT mellett a Kereskedelmi Kamara tanácsülésén

Mi az oka a leszállított városi illetékszabályzat életbe léptetésének?! — Tiltakozás az új számlarendszer ellen

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara tanácsa, Mateescu István elnökletével, szerdán délután három órakor érdekes lefolyású ülést tartott. Az elnök mellett Domán Sándor alelnök, Pacuraru Brutus főtitkár és Falus Lajos dr. titkár foglaltak helyet. A főtitkár románul, a titkár pedig magyar nyelven referálta a tárgysorozat ügyeit, amelyek között első helyen szerepelt az új számla ürlapok használatára vonatkozó miniszteri rendelet, amely súlyosan sérti az összes vállalatok érdekeit és ezért a kamara a régi számlanyomtatványok felhasználása érdekében feliratot intézett. A tanács tudomásul vette ezt, majd helyesléssel fogadta, hogy a kamara vezetősége az érdekeltség védelmében interveniálni fog a földművelésügyi minisztériumban a most készülő állategészségügyi rendeletnek olyan szövegezése céljából, hogy az hasznára legyen az állatkereskedelemnek, valamint a mézárás-iparnak. Ezután referálták a munkabírók szervezését és konstataáltak, hogy Aradon is fog működni munkabíró, amelynek számára a város ad helyiséget. A Kereskedelmi és a Munkakamara mindent támogatják a munkabíró, amit a tanácsülés helyesléssel vett tudomásul.

A buzaexport prémium ügye is általános érdeklődést keltett.

Pacuraru főtitkár és dr. Falus Lajos titkár közölték az érdekelte gabonakereskedők panaszát, amely szerint a nekik járó export prémiumot az állam még mindig nem fizette ki és ezért kénytelenek voltak a Cassa Economina a prémiumra kölcsönt felvenni. Ez a pénzügyi intézet most a kölcsön azonnali visszafizetését követeli és emiatt egyes cégek válságba jutnak. Az aradi kamara interveniált a földművelésügyi minisztériumban, hogy az utasítsa a Cassa Economit a kölcsön meghosszabbítására, vagy pedig a minisztérium fizesse ki az export-prémium terhére a kereskedők tartozását. A minisztériumban azt felelték, hogy ami e célra rendelkezésre állt, azt már felhasználták és újabb fedezet nincs.

Ezután az Aradi Hét óriási fontosságú kérdése foglalkoztatta a kamara tanácsát.

Az erre vonatkozó titkári előterjesztés rámutatott arra, hogy különböző vállalkozók többször kérték arra a kamarát, támogassa őket kiállítások megrendezésére irányuló akciójában, de a kamara mindig elutasította eme kívánásokat. Legutóbb az aradi Kereskedelmi Testület kiváló elnökének, Domán Sándornak indítványa alapján kérte fel a kamarát, hogy az Aradi Hét megrendezésében a kamara vezetősége is vegyen részt és támogassa ezt a nagyszabású tervet. A kamara elnöksége a legteljesebb mértékben helyesli a felvetett tervet, amelynek sikere érdekében mindent el fog követni. Sajnálattal konstataálja, hogy az évek folyamán Araddal súlyos igazságtalanságok történtek, számos fontos közhivatali áthelyeztek innen és ezek miatt gazdaságilag erősen visszaféjlődött. Reméli, hogy a kamarával együtt az összes hatóságok és közinté-

mények, valamint a sajtó is lelkesedéssel karolja fel ezt az ügyet és mindenki egyformán részt vesz a propagandában. A kamara melegen üdvözli a Kereskedelmi Testületet és annak nagyérdemű elnökét, Domán Sándort, akit a mai tanácsülés ovációjában részesített.

Rácz Sándor dr. teljes egészében elfogadja a kamara előterjesztését, mert az Aradi Hét végre felrzná Aradot mostani letargiájából. A külföldön már kitünően beváltak az ilyen nagystilű ünnepek és kiállítások, amelyek rengeteg idegent vonzanak.

— Legutóbb én is elmentem Salzburgba, ahol két hónapig tartottak a szokásos ünnepek és dacára az egész világon mutakozó súlyos pénzügyi válságnak, annyi idegen töltött Salzburgba, hogy nemcsak a szállodák és a magánlakások teltek meg érdeklődőkkel, hanem az uccákon és köztereken is nagyvön sokan töltötték az éjszakákat. Domán Sándor dicséretével fejezte be érdekes és nagyhatású felszólalását.

Mateescu elnök szintén teljes mértékben helyeselte az Aradi Hét megszervezését és ama reményének adott kifejezést, hogy a kormány, valamint az aradi összes hatóságok és közintézmények nagy megértéssel teszik magukévé a kitünő ötletet és elősegítik a mozgalom sikerét. A kamara ezután bizottságot küldött ki a kérdés előkészítésére, amelynek tagjai egyelőre Mateescu elnök, dr. Marsieu Iustin, a Mezőgazdasági Kamara, Stengár-Demian Sava, a Munkakamara elnöke, Aradváros és Aradmegye vezetői, Reinhart Gyula, Sapira Emanuel, Moskovitz Izidor és még néhányan, de a bizottságot természetesen még kiegészítik.

A tanácsülés ezután újból foglalkozott a most forgalomba kerülő adóbonokkal,

amelyeknek rendeltetéséről Adler Andor a mult hónapi tanácsülésen felvilágosítást kért. A kamara titkársága azóta behatóan tanulmányozta az ügyet és most megismertette a tanácsal. (Az adóbonok használatáról lapunkban néhány nappal ezelőtt részletesen beszámoltunk.)

Hollaender Emil ismét szóvá tette azt, hogy Aradváros még mindig a régi taksákat szedi, amelyek rendkívül súlyosak, holott a városi nagytanács már erősen leszállította az illetékeket. Egy vaggon cserép után 206 lej (3.7 százalék) illetéket szed, holott két ezreléket volna szabad inkasszálnia. Temesváron sikerrel perelték a károsultak a várost és ha Aradon nem léptetik életbe a reáakált illetékeket, akkor az aradiak is a temesvári reklamációs iroda példáját fogják követni. Domán Sándor, Mateescu István és Pacuraru Brutus felszólalása után, a tanács tudomásul vette, hogy a kamarának ama tagjai, akik a városi nagytanácsban is helyet foglalnak, interveniálnak az ügy kedvező elintézése érdekében. Egyébként megállapította, hogy az új taksák életbeléptetését egy pénzügyi felbévezése akadályozza.

HIREK

A Kreml hamis csillogása

Az örök asszony sohasem tagadja meg magát! Legfőbb urának és parancsolójának csak a divatot ismeri el és nem tud lemondani arról, hogy van kon kövesse a Divatbálvány főpapiainak parancsoló szavát... Ragyogó példa erre az a leleplezés, amely most látott napvilágot Szovjetország „előkelő” asszonyairól. Talán soha sem gondoltunk volna másképp az Ujorsz föld asszonyaira, mint az uniformizált egyszerűség, szerénység jelképeire, hiszen ezek hainak éhen a nagy Szovjet-köztársaság területén és a kormány megköveteli minden vörös elvtárostól a leépített igényeket, az önmegtartó életmódot.

A külszin látszatra ez. A szovjetfőváros utcáin, éttermeiben, színházaiban mindenütt a legnagyobb egyszerűséggel öltözött hölgyek láthatók. Kevesen tudják azonban, hogy míg a nyilvánosság előtt a divatos holmik elleni bojkott jellemzi a szovjet asszonyait, addig a történelem árnyékában élő Kremlben a régi, cári idők visszfényeként pazar fényvűzés tobzódik... A Kremlben ma a szovjet népbiztosok és a vörös hadsereg tábornokai laknak családiukkal. Ők képezik ma a „vörös arisztokráciát.” Külön kasztot alkottak, amely nem keveredik az egyszerűbb elvtársakkal és elvtársnőkkel. Ehez a kaszthoz tartoznak az orosz művésznők, operaénekesek, operettszínészek és balletáncosnők, akik a népbiztosok feleségeivel és a szovjet tábornokok asszonyaival együtt itt áldoznak a Divatbálvány oltárán...

A vörös arisztokrácia hölgyei ruháikat egyenesen Párisból és Bécsből hozzátják futárokkal és egymást licitálják túl eleganciában, ragyogásban. A legértékesebb drágakövek csillognak nyakukon és szikráznak karcsu ujjakon. Ezek az asszonyok olyan hatalomra tettek szert férjeiken és barátaiikon keresztül, hogy maga Stalin sem mer velük ujjat húzni.

A moszkvai Kremlben gyakran bizalmas összejöveteleket rendeznek, amelyen csak a szigorúan vett vörös arisztokrácia vehet részt. Ezek az estélyek fényűző túlragyogják még az egykori cári udvar grandiózus báljainak csillogását is. A tábornokok és népbiztosok feleségei, vagy színésznő-barátnői az ősi arisztokráciától elkobzott autókön érkeznek az estély színhelyére, ahol sokezer gyertyafényben szikrázó bálterem fogadja őket. A Kremlben tartott pazarfényű estélyek bákirálynője Lunacsarszki asszony, a volt közoktatásiügyi népbiztos feltűnően szép felesége. Ő irányítja a moszkvai „felső tizezer” divatját s eleganciáját mindenütt valósággal csodálják. Érdekes, hogy ezeken az estélyeken — mint szem és fültanúk mesélik — nem használják azt a megszólítást, amely szinte törvényerővel bír: „elvtársnő, vagy elvtárs”, hanem a simulékony, elegáns és szalonképes Madame és Monsieur megszólítással helyettesítik. Ezek a cári pompát visszatükröző estélyeken a legmodernebb slágerek hangjai mellett táncolnak a csillogó parketten a szovjet népbiztosai, tábornokai, mondain asszonyai és színésznői... Így győzedelmeskedik Szovjetországban Divat Őfelsége az asszonyok akaratából...

— **IDŐPROGNÓZIS.** Időváltozás nem lesz, legfeljebb délnyugaton némi felhősödés.

— **Mihály nagyvajda Svájcba utazott.** Sinaiból jelentik: Mihály nagyvajda adjutánsai kíséretében ma az Orient expresssel Svájcba utazott egyhónapi tartózkodásra. A nagyvajda édesanyját keresi fel.

— **Vita a tüzoltói illetékek körül a városi tanács ütésén.** Aradváros törvényhatósági bizottságának szerdai közgyűlésén a tüzoltói illetékekről szóló szabályrendeletet terjesztették a tanács elé. Reinhart Gyula tanácsstag kifogásolta a tüzoltói díjak magasságát és azt kérte, hogy a színházi előadások, hangversenyek, bálak és egyéb alkalmakkor kivezényelt tüzoltók díjait ötven százalékkal szállítsák le. Kifogásolja, hogy minden felolvasásra és összejövetelre kivezényelnek tüzoltókat, akiknek díját kell fizetni. Lantos Miksa arra kérte a tanácsot, hogy a külvárosi mulatságokat mentesítsék a tüzoltói díjak fizetése alól. Dr. Lakatos Ottó javasolta, hogy a jóbekonyesülő előadásokra vezényeljük ki díjmentesen a tüzoltókat. Botiuc Elek dr. polgármester felajánlja a díjak husz százalékkal való leszállítását, azonban Reinhart Gyula ragaszkodik ahhoz, hogy a szabályrendeletet a tanács ne tárgyalja, hanem adja vissza megfelelő módosítás végett. Végül a tanács kimondotta, hogy változatlanul elfogadja a tüzoltói szabályrendeletet. Ezután Zabb István sürgős indítványt terjeszt a közgyűlés elé a tüzoltói létszám felemeléséről. A városi tanács elhatározta, hogy egy bizottságot biz meg az ügy tanulmányozásával.

CSILLÁR VÁSÁRLÁSNÁL

KÖVETELJE A

GAZDASÁGOS

FÉNYERŐS

TARTÓS

TUNGSRAM

IZZÓLÁMPÁT.

— **Titulescu Genfben.** Bucurestiből jelentik: Titulescu ma Benessel, este Genfben utazik. A külügyminiszter október 10-én Ankarát keresi fel, azonban még kérdés, hogy ugyanakkor Athénbe és Szófiába is ellátogat-e.

Dr. Buda László előadása a budapesti rádióban

Kellemes, szórakoztató előadásban volt részük szerdán hat órakor a rádióhallgatóknak. Dr. Buda László, a Dunaposta magyar lap tudósító iroda főszerkesztője „Nyárvégi jeremiádok” címen derűs ötletekkel teli, ragyogóan szellemes s mindvégig lebilincselő előadást tartott a budapesti rádióban. Buda László dr. már régi mestere ennek a műfajnak és „Napi jeremiádjával” már nem egy kedves, gondot, but-felejtő félórát szerzett hallgatóinak. Jóízű, magyaros humora és közvetlen előadása a szívekbe jérkőzik és a panaszos szölamok vidám áthangszerelésével elűzi a mindennapi gondokat. A „Nyárvégi jeremiádok” a hullámzó Balaton partján születik meg dr. Buda főszerkesztő derűs lelkében és a szeszélyeskedő hölgyvendég, a fürdőigazgató, a szállodatulajdonos, a „külön-pincér”, valamint egész sereg nagyszerűen karakterizált jellemalak felvonultatásával remekbe készült karrikaturáját rajzolja meg a fürdőhelyek életének. Dr. Buda László huszperces előadása valóban élményt jelentett mindazok számára, akik a hanghullámok közvetítésével végig hallgatták a „Nyárvégi jeremiádok”-at.

Abránd

Bankigazgatóék ebédelnek. Paprikáscsirke után a bankigazgató boldogan mondja:

— *Ha paprikáscsirkét eszem, mindig tíz évvel fiatalabbnak érzem magam...*

— *Önagsága ábrándos pillantást vet az urára:*

— *Jól van, Jaques, ezentul majd vacsorára csinálók paprikáscsirkét.*

— **A Victoria Bank ügye a városvezetéség szerdai közgyűlésén.** A városi tanács közgyűlése szerdán délután újból az aradi Victoria Bank ismeretes ügyével foglalkozott. A bank tizenhárom millió lej betéttel tartozik a városnak, azonban csupán az eredeti betétösszeg harminc százalékát akarja visszafizetni. Az állandó választmány ezt az ügyet minden véleményező javaslat nélkül terjesztette a nagytanács elé döntés végett. Tatu János alpolgármester azt javasolta, hogy a város adjon még három hónap haladékot, mert decemberben, vagy január elején a Banca Nationala, a szanálási törvény rendelkezései értelmében, megállapítja hivatalosan azt a kvótát, amelyet a pénzügyintézeteknek a betétek visszafizetésénél respektálniuk kell. Az alpolgármester szerint, azért is opportunusabb várni, mert a nemzeti jegybank által megállapította visszafizetési arány esetleg nagyobb lesz, mint a bank által felkínált harminc százalék. A közgyűlés Tatu alpolgármester javaslatát elfogadta.

— **Ford olcsósági hadjárata Roosevelt ellen.** New-Yorkból jelentik: Csak most kezd amugy igazában kiélesedni a harc Ford és Roosevelt között. Az autókirály végleg megtagadta a bér- és munkaidő-szabályzat aláírását. Az ellene hirdett bojkottot úgy akarja leküzdeni, hogy minden típusu gyártmányát hihetetlenül olcsó áron hozza ki piacra s nem törődik azzal, hogy gyártelepei nagy veszteséggel fognak dolgozni.

— **Dayka Margitot mellőzték.** A nagy elánal nekiindult budapesti színi szezon eseményeiről és várható érdekességeiről szóló beszámolókból, vagy előzetes jelentésekből feltűnt, hogy az utóbbi szezonban szinte páratlan sikereket aratott prózai színésznő: Dayka Margit neve egyszerűen kimaradt. Ezt a rendkívül tehetséges, fiatal színésznőt, aki az elmúlt nyári idény folyamán Aradon is zsúfolt házak mellett vendégszerepelt, egyetlen budapesti színház sem szerződtette erre a szezonra. A nagyváradi származású Dayka Margit mellőzésének hátterében egyelőre senki sem tudja mi áll.

— **Véres zavargások Írországnak.** Londonból jelentik: Még meg nem erősített dublini hír szerint, az ír szabadállam kormánya letartóztatta O'Duffy tábornokot, a kékingesek szövetségének vezérét s az egyesült ellenzéki pártok elnökét. Dublinban a múlt éjjel köztársaságpárti tüntetők véres zavargásokat rendeztek. A rendőrség csak elkecseregett harcok után, ismételt gummibotrohokkal tudta szétverni a zavargókat. Tizenhat súlyos sebesült maradt a csataterén.

— **Az Aradi Háztulajdonosok Szövetsége,** az Aradi Közlöny útján kéri fel tagjait, hogy a csütörtökön, szeptember 28-ikán délután 6 órakor tartandó gyűlésen vegyenek részt. A gyűlést a szövetség irodájában (Str. I. Chendi No. 13.) rendezik.

— **Az osztálysorsjáték mai húzása.** Bucurestiből jelentik: Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő főbb nyereményeket húzták ki: 100 ezer lejt az 59399, 25 ezer lejt a 4319, 20 ezer lejt a 39076, 78060, 13352, 15 ezer lejt az 53433 és a 13733 számú sorsjegyek nyertek. Az osztálysorsjáték következő és egyben záróhúzásai október 2-án, 3-án és 6-án lesznek.

— **Szenvedő nőknél a természetes Ferenc József keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való belkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre.**

URANIA

MA, csütörtökön: 5, negyed 8 és negyed 10 órakor 8, 10 és 15 lej.

UTOLJARA, megható életkép az elnyomottak világából

GHETTO SZIVE

DICKIE MOOR, RICHARD BENETT, ALEXANDER CARR

Délután 8 órakor UTOLJARA 6.— és 10.— Lej

HAROLD LLOYD, A MOZIBOLOND.

Jön: A PAPRIKA Gaál Franciska Paul Hörbiger

SZENZÁCIÓS.

A román-magyar magán-kompenzációs rendszer eredményei

A Magyar Külkereskedelmi Hivatal ipari osztályvezetőjének nyilatkozata

Tudvalevően az új román-magyar kereskedelmi egyezmény a kompenzációs rendszerre alapszik. Kezdetben kételkedve fogadták a csereszerbevezetést és azt hitték, hogy az nem fog bevélni. Korody Sándor, a Magyar Külkereskedelmi Hivatal ipari és kereskedelmi csoportjának vezetője most nyilatkozott erről a kérdésről és meglepődéssel állapította meg, hogy a kompenzációs rendszer jól bevált. Korody nyilatkozatát az alábbiakban ismertetjük:

Amint köztudomású, a magyar-román üzlet kompenzációs alapokon nyugszik még pedig egyenlő arányú szállításokat tételez fel mindkét ország részéről. A magyar szállítások 33 százalékban olaj- és 67 százalékban faszállításokkal kompenzálódnak. Az üzlet fejlődésének tempója kizárólag Romániától függ, mi magyar részről mindent elkövetünk, hogy a kompenzációs fizetek a legtökéletesebb technikai precizitással nyolcittassanak le és a behozatali engedélyek kiállításának minden akadályát igyekszünk kiküszöbölni. Sajnos, román részről a beviteli engedélyek kiállítása körül nem tapasztalhatjuk azt a készséget, amely szükséges volna ahhoz, hogy a magyar export fokozása után kompenzációs alapon még több román áru behozatalát és kifizetését lehetővé tegyék.

Egyedül Romániától függ, hogy a megál-

lapított kontingensek kimeríthetnek és mi csak azt szögezhetjük le, mint már tettük több alkalommal, hogy a magyar export növekedése esetén még arról is szó lehet, hogy ezek a kontingensek felemeltessenek.

— Hogyan vált be a gyakorlatban a magán-kompenzációs rendszer?

— A magánkompenzációs rendszer teljesen beváltotta a hozzája fűzött várakozásokat, mert minden Magyarországból Romániába exportált áru teljes leellenértékét a román exportárak kifizetésére biztosította, ellentétben a clearing idejével, amikor a kivitt áruk értékének csak egy részét fizették be, aminek következtében hiány állott elő a lejben és így a Romániából kihozott áru értékének jelentékeny része nem tudott legális uton ki-egyenlített nyerni.

— Megfelel-e a felpénzek alakulása a tényleges piaci helyzetnek?

— A felpénzek alakulásába a hivatal nem avatkozhat bele, az mindenkor a kereslet és kínálat szerint alakul, de annyi bizonyos, hogyha annyi magyar árut engednének be, amennyi a kontingensek kimerítéséhez szükséges, akkor bizonyos mértékű lejinálat lenne az eredmény, minek következtében a felpénzek lényeges csökkenése következhetne be.

Befejeződött az aradi pénzügyigazgatóság főpénztárában az aprópénz-tekercek rendezése

Mint ismeretes, Schöner Ferenc pénzügyigazgatósági főpénztárnok néhány héttel ezelőtt megkezdte a főpénztár külön helyiségében levő egy és kétlejes aprópénz-tekercek rendezését, amelyet ma befejezett. Megállapítása szerint a Trafic Comercial (dohánymonopol) bélyegzőjével ellátott tekercekben összesen 3 millió 750 ezer lej egy- és kétlejes van és ezekből körülbelül hatvanezer lej hiányozhatik. Schöner megállapításáról referált felettes fórumának és ezen az alapon néhány tagu bizottságot állítanak össze, amely pontosan megállapítja a Trafic Comercial papirtekereseiben levő hiányokat, amelyeket a Trafic Comercial — ígéretéhez híven — pótolni fog. Itt említjük meg, hogy Schöner főpénztárnokot a napokban öttagu orvosi bizottság vizsgálta meg és előrehaladott véredényelmeszesedést konstatált, amely miatt teljes munkaképtelenségét állapította meg az orvosi bizottság. Ez alapon a főpénztárnok rövidesen nyugdíjba megy, ha a pénzügyminiszterium akceptálja az orvosi bizottság megállapítását.

— A házbérből különböző összeget az aradi pénzügyigazgatóság főpénztára csak szeptember 30-ig folyósítja, tehát az a tiz háztulajdonos, aki mostanig nem jelentkezett a neki kiutalt összegért, az sürgősen keresse fel Himmel ügyosztályvezetőt, a pénzügyi palota első emeletén.

— Osztrák pénzcsoport cukorgyárat vásárol Romániában. Jelentettük tegnap, hogy Max A u s s c h n i t t, általánosan ismert osztrák származású pénzcsoport, — aki mostanig kizárólag vas- és acélzakmában működött — megvásárolta a „Lujani“, bukovinai nagy cukorgyárat. Bucurestiből most azt jelentik, hogy Kaufmann Oszkár, a bécsi Kreditanstalt igazgatója, ma Bucurestibe érkezett, ahol tárgyalásokat folytat az említett cukorgyár átvételének részleteiről. Max Ausschnitt ugyanis a Kreditanstalt érdekeltségének körében működik a romániai vállalatoknál.

Amerika szakított az infláció gondolatával

A bucuresti-i Argus washingtoni tudóstója jelenti, hogy a Fehér Házban tegnap tartott speciális bizottsági ülésen döntöttek Amerika pénzügyi vezetői a dollár sorsa felől. Az amerikai valuta helyzetét tanulmányozó speciális bizottság elfogadta Roosevelt inflációellenes javaslatát. A nagyfontosságú határozatot hosszantartó vita előzte meg, amelyben az infláció gondolatának hívei nagy erőfeszítést fejtettek ki, hogy az infláció ellenségeit háttérbe szorítsák. Az infláció propagálói rámutattak arra, hogy Északamerika pénzügyi nehézségei különösen arra vezethetők vissza, mert a magánvagyon elosztása nem megfelelő. Az Egyesült-Államokban levő magánvagyon negyötödrésze a lakosság négy százaléka között oszlik meg, tehát csak néhány társadalmi réteg tartja kezében az amerikai vagyonok jelentékeny részét. Az infláció ellenségei viszont minden kétséget kizáró adatokkal bizonyították be, hogy az inflációs államok gazdaságilag összeomlottak és ez a sors vár Amerikára is, ha a kormány az országromboló inflációs politika híveinek tanácsát követi. Helytelenítették a restabilizáció megkezdését is, amely — a megdöbbentő tények igazolása szerint — végül a pusztító infláció örvényébe sodorja az államot. A bizottságban az infláció ellenségei győztek és leszavazták az infláció híveit, tehát a dollár szaporításának kérdése egyszer és mindenkorra lekerült a napirendről.

— A bucuresti-i S. Trebitsch és Fla Első Román Selyemgyárat a pénzügyminiszterium forgalmi adótörvény ellen elkövetett kihágás miatt 2 millió 581,845 lej megfizetésére kötelezte, amelyből a forgalmi adó 867,155 lej, a pénzbüntetés pedig 1,714,690 lejt tett ki. A vállalat a pénzbüntetés ellen a törvényszékhez fellebbezett, amely szakértő kiküldését rendelte el. A kihágási ügyben a törvényszék a tárgyalást október 12-én tartja meg.

— A forgalmiadó fizetésére eddig nem kötelezett malmokat figyelmezteti a pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztálya, hogy azok a malmok, amelyeknek buzabeváltó raktárai

„OLLA“
a világmárka!
Egészséges érdekben óvakodjon silány utánzatoktól. Követeljen kimondottan eredeti „OLLA“-t, mely évtizedek óta elismert és vezető minőség.

vannak, forgalmiadót fizetni kötelesek. Ezek a malmok is kötelesek a törvényben előírt könyvet vezetni, amelybe beírják a buza beszállítójának nevét, a kicsértelt buza- és lisztmennyiséget, valamint az őrlési időpontját.

— A Lomasi Erdőipar kétszáz vagon fenyőárut szállít Franciaországba. Az Aradi Közlöny néhány nappal ezelőtt referált arról, hogy a CFR vezérigazgatósága letvenőt százalékos kedvezményt ad a Franciaországba szállítandó ezer vagon fenyőáru exportálására. A kedvezményt csak úgy engedélyezte az államvasut, ha az ezer vaggont egy francia cég veszi át. Mint most értesülünk, ez a cég a „Roucher Fils, Paris“ nagy beviteli vállalat, amelynek számára a Lomasi Erdőipar kétszáz vagon, a brasovi Ofa pedig nyolcszáz vagon fűrészárut exportál. A többi fatermelő vállalatok tiltakozásukat jelentették be a kereskedelmi és iparügyi miniszternél, azért, mert a rendes kvótán felül ezer vagon exportját csak két cég kapta meg.

FÓRUM

A Mosóczy-telep lakosainak panaszai

Az Aradtól immár két esztendeje a Viadukt használhatatlansága által csaknem teljesen elzárt Mosóczy-telep közönségének köréből kaptuk az alábbi panaszos sorokat:

„Mélyen tisztelt Szerkesztőség, kedves Aradi Közlöny!”

Mi, Mosóczy-telepi lakosok, akik már két esztendeje elzárva élünk a világtól, egész sereg panasszal fordulunk önökhöz azzal a kéréssel, hogy tolmácsolják panaszainkat nagy nyilvánosságuk révén, hogy az illetékes körök végre felfigyeljenek sérelmeinkre, bajainkra! Örökös és legnagyobb sérelmünk a Viadukt, amelynek problémáját már annyiszor napirendre vették városi körökben, de még mindig ott tartunk, ami az elintézését illeti, ahol két esztendő előtt. A viadukt helyett kaptunk a gyalogjáróink részére egy kis fahidat, amely kötéltáncosok részére rendkívül alkalmas lenne, de a gyanútlan és balanszirozásban gyakorlatlan gyalogjárót valósággal életveszélynek teszi ki.

Második legégetőbb sérelmünk az autóbussz, amely a viadukt üzemén kívül való helyezése óta — mint ismeretes — nagy vargabetűt csinál és egyidejűleg csak a telep határáig, illetve a mozi-épületig közlekedik, úgy, hogy annak, aki autóbusszon akar közlekedni, előbb végig kell gyalogolnia az egész telepet és csak azután ülhet autóbusszra, amely Aradra nagy kerülővel beszállítja. Harmadik kellemetlenségünk az a mérhetetlen portenger, ami uccáinkon hömpölyög és tíz centiméteres mélységű is túlhaladta már. Ezt könnyen lehetne orvosolni, ha naponta legalább egyszer kiküldené a város valamelyik öntöző-kocsiját és nemcsak néhanapján tévedne ki az öntözőautó. Panaszaink sürgős orvoslását várjuk, mert mi éppen olyan adófizető polgárai vagyunk a városnak, mint akármelyik más városrész lakói. Fogadják az Aradi Közlöny hálás köszönetünket panaszaink tolmácsolásáért. Öszinte tisztelettel:

Több Mosóczy-telepi előfizető.”

KÖNYVEK

Bibó Lajos: Anyám!... Az új magyar irodalom monumentális regénye, amely örök értéke marad a magyar regényírásnak, Bibó Lajos erőteljes tehetségét, mélyen járó pszichológiáját, kitűnő korrajzatát, érdekes, izgalmas mesészővel köti össze. A 600 oldalas nagy regény Atheneum kiadásában, díszszedélyben 90 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage-nál, Kolozsvár.

Ady Endre tragédiája. Révész Béla hatalmas művének ez a kiegészítő kötete (A háború, a házasság, a forradalom évei) a rengeteg képpel, kézirattal és illusztrációkkal együtt 260 oldal Atheneum-kiadásban, remek kiállításban, 48 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepage-nál, Kolozsvár.

PILISINÉ

kozmetikai szalonja

Verhos-ház, Minorita templommal szemben.
A modernesebb eszközökkel dolgozik.
Megőrzi fiatalosságát és szépségét.
A szépítő eljárások egész légiója áll ott a látogatók rendelkezésére.

1. Szaplók eltüntetése.
2. Szemölcs irtás.
3. Archámlasztás.
4. Arovibrációk.
5. Pattanások eltüntetése.
6. Vörös bőr megszépítése.
7. Száraz, zsíros, színtelen bőr megszépítése.
8. Különböző aropakkolások.
9. Kikészítés uocára és estélyekre.

Tanácsadás díjtalanul bármilyen kozmetikai kérdésben —
Tanítványok az arcpolias minden ágában úgy gyakorlatilag, mint elméletileg teljes kiképzést nyernek. — Olcsó havi fizetéses börtrendezzer.

Külön tisztviselő árak

